ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

ШАҲАР ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган ◆ № 58 (9.708) 2002 йил 20 май, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

XXI аср садоси

Барча манбалардан олинган сўнгги хабарлар

Мамлакатимизда

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Оқсаройда Туркиянинг «Коч Холдинг» компанияси бош ижрочи директори Булент Ўзойдинлини қабул қилди. Учрашувда «СамКочавто» қўшма корхонасини янада ривожлантириш борасидаги янги лойиҳалар, Ўзбекистон корхоналарининг «Коч Холдинг» билан ҳамкорлик алоқаларини кенгайтиришга оид масалалар муҳокама қилинди.

● Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига кўра халқимизнинг бой тарихи, қадимий ёдгорликлари ҳамда маданий-маънавий меросини чуқур ўрганиш ва хорижий элларда тарғиб қилишдаги катта хизматлари, Ўзбекистон ва Япония ўртасидаги илмий алоқаларни ривожлантиришга қўшган самарали ҳиссаси учун археолог олим ва жамоат арбоби Кюдзо Като «Дўстлик» ордени билан мукофотланди.

● Тошкентда ўтказилган тантанали маросимда япон олими Кюдзо Катога давлатимизнинг юксак мукофоти — «Дўстлик» ордени топширилди.

● Мамлакатимизга ташриф буюрган Канада Давлат котиби Гар Кнутсон раҳбарлигидаги делегация аъзолари Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигида бўлди. Канадалик меҳмонлар Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигида ҳам музокара ўтказди.

● Мамлакатимизга ташриф буюрган Атом энергетикаси бўйича халқаро агентликнинг (МАГАТЭ) Бош директори Муҳаммад Эл Барадей раҳбарлигидаги делегация аъзолари Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар, Соғлиқни сақлаш вазирликларида ҳамда Фанлар академиясида музокаралар ўтказди.

● Сурхондарё вилоятида жорий йилнинг илк ҳосили пилла топшириш йиллик шартнома режаси бажарилди. Вилоят пиллакорлари давлатга 960 тонна қимматбаҳо саноат хомашёси топширдилар. Пиллакорлар жами ҳосилни 1000 тоннага етказиш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар.

● Каттақўрғон шаҳрида Ўзбекистон — Корея қўшма корхонаси томонидан фойдаланишга топширилган янги алоқа телефон станцияси шаҳар аҳолисига бир қатор қулайликлар яратди. Эндиликда аҳоли уйдан туриб қисқартирилган кодлар орқали жаҳоннинг исталган нуқтаси билан тўғридан-тўғри боғлана олади.

● **Эртага** Тошкентда «Экспо Италия — 2002» учинчи кўргазмаси очилади. 24 майгача давом этадиган ушбу кўргазмада Италия технологияси, жиҳозлари ва тайёр маҳсулотлари намойиш этилади.

● Бухоро вилоят ҳокимлигида «Универсиада — 2002» мусобақаларини ўтказиш республика ташкилий қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда «Универсиада-2002»га тайёргарлик якуни билан боғлиқ масалалар атрофлича муҳокама этилди.

● Жиззахда республика акушерлик ва гинекология илмий-тадқиқот институтининг филиали капитал таъмирлашдан сўнг яна беморларни қабул қила бошлади. Ҳозирги пайтда ушбу тиббиёт муассасаси бир вақтнинг ўзида 170 беморни қабул қилиш ва уларга ҳар томонлама малакали тиббий хизмат кўрсатиш имкониятига эгадир.

● Қашқадарё вилоятининг кўзи ожиз болаларга мўлжалланган ихтисослашган мактаб-интернатнинг қўшимча замонавий ўқув корпуси бунёд этилди ва фойдаланишга топширилди.

● **Эртага** Республика Байналмилал маданият марказида шоир, мутафаккир ва файласуф Махтумқули ижодига бағишланган шеърият кечаси ўтказилади. Ушбу тадбир Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси, Республика Байналмилал маданият маркази, Ўзбекистон дўстлик ва маданий-маърифий алоқалар жамиятлари кенгаши, Туркман маданият маркази томонидан ташкил этилмоқда.

● Алишер Навоий номидаги Андижон мусиқали драма ва комедия театри жамоаси Эркин Хушвақтов қаламига мансуб «Чимилдиқ» асарини саҳналаштириб, томошабинлар ҳукмига ҳавола этди. Асарни Ўзбекистон халқ артисти Ўринбой Нуралиев саҳнага қўйди.

● Наманган шаҳридаги «Паҳлавон» спорт мажмуида икки кун давомида ўтказилган «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси соврини учун 1984-85 йилларда туғилган ўғил-қизлар ўртасидаги кураш ва белбоғли кураш бўйича иккинчи республика турнирида юртимиз бўйлаб ўтказилган уч босқичли саралаш беллашувларида ғолиб чиққан 270 нафар йигит-қиз ўзаро куч синашди.

Жаҳонда

● **Бугун** жаҳон харитасида яна бир янги мустақил давлат пайдо бўлди — Шарқий Тимор ўзининг мустақиллигини эълон қилди. БМТ Бош котиби Кофи Аннан жаҳоннинг 192 мустақил давлати биринчи Президентидан қасамёдни қабул қилди.

● Таиландда бошланган йирик халқаро ҳарбий машқларда Америка ҳарбий хизматчилари иштирок этмоқда. «Cobra Gold-2002» номини олган бу машқларга Американинг 14 минг аскари, Таиланд қуролли кучларининг эса 7 минг, Сингапурдан мингга яқин аскар жалб этилган. Ҳарбий машқлар июннинг биринчи кунигача давом этади. Ушбу машқлар мамлакатнинг қайси ҳудудларида ўтказилаётгани ҳозирча ошкор этилмаяпти.

● Сербиянинг Косово ўлкасидан халқаро тинчликпарвар кучлар таркибига кирувчи россиялик ҳарбий хизматчиларнинг дастлабки юз нафари ватанига қайтди. Июнь ойигача бу ўлкадан 1200 аскар ва зобит Россияга қайтиши, 400 ҳарбий техника олиб чиқиб кетилиши режалаштирилган.

● Россия Федерацияси Ташқи ишлар маҳкамасининг раҳбари Игорь Иванов дипломатик корпус вакилларини хорижликларга нисбатан экстремизмнинг бирорта ҳоллари ҳам эътиборсиз қолмаслигига ишонтирди.

● Голландияда парламент сайловлари бўлиб ўтди. Ундан бир неча кун аввал Ўта ўнглар партиясининг вакили Пим Фортейн ҳаётига суиқасд уюштирилиши боис сайловларнинг қолдирилиши кутилган эди. Бироқ ҳукумат бу йўлдан бормади. Сайловлар ўтказилди. Дастлабки натижаларга қараганда, Христиан демократлар партияси энг кўп овоз олган. Энди улар парламентда 40 ўринга эга бўладилар. Ўнглар эса иккинчи ўринда қолиб, 26 ўринни банд этадилар.

● Ўтган йилги 11 сентябрдаги фожиали воқеалардан сўнг АҚШ Конгресси разведка ишларига кўпроқ маблағ ажратиш мақсадида музокаралар ўтказди. Сенаторлар Президент Жорж Бушнинг илтимосини қўллаб-қувватлаб, 1 октябрдан эътиборан ҳарбий маҳкама — Пентагон ва Марказий Разведка Бошқармасига 35 миллиард доллар ажратишга розилик бердилар.

● НАТОнинг Бош котиби лорд Робертсон ташқи ишлар вазирларининг Исландия пойтахтида бўлиб ўтган икки кунлик учрашуви шу йилнинг ноябрь ойида Прагада ўтувчи саммит томон йўлдаги муҳим босқич бўлди, деб таъкидлади.

● **Бугун** Латвияда Россия фуқароси, собиқ партизан Василий Кононовнинг жиноий ишини қайтадан кўриб чиқиш бошланади. Василий Кононов Латвия суди томонидан ҳарбий жиноятлар содир этганликда айбланмоқда.

● Буюк Британиянинг Афғонистондаги тинчликпарвар кучлари таркибидаги 18 аскар номаълум касаллик юқтиргани ҳақида хабар тарқалди. Кобул яқинида жойлашган Баграм авиабазасидаги бу ҳарбий тиббий ходимлар қандай хасталикка дучор бўлишгани ҳозирча аниқлангани йўқ. Мутахассисларнинг фикрича, у ўткир ичак касалликлари аломатларига эга.

● Франциянинг Канн шаҳрида очилган 12 кунлик энг нуфузли кинофестиваль ўз ишини давом эттирмоқда. Соврин олишга тавсия этилган 22 кинофильм намойиши қизиқарли кечмоқда. 55-фестивалга Голливуднинг энг машҳур юлдузлари ташриф буюришди. Ҳакамлар раёсатини машҳур киношунос, режиссёр Девид Линч бошқармоқда.

● Женевада бўлиб ўтган кимошди савдосида америкалик афсонавий мусиқачи Дюк Эллингтоннинг тилла қўл соати 1,6 миллион долларга сотилди. Patek Philippe фирмасининг маҳсулоти бўлмиш бу соатни Швейцариядаги соатлар музейи маъмурияти сотиб олди.

ПОЙТАХТНИНГ бир куни

Янгиликлар, воқеалар

Қисқа сатрларда

❒ **«ЎЗБЕКИСТОН** ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг хитойлик шу соҳа мутасаддилари билан ҳамкорлиги натижасида Тошкент — Пекин йўналишида ҳафтада 4 маротаба самолётлар қатнови йўлга қўйилди.

❒ **ТОШКЕНТ** Давлат юридик институтида ҳуқуқшунослар иштирокида «Демократик давлат — фуқаролик жамият шаклланишининг ҳуқуқий асослари» мавзуида анжуман бўлиб ўтди.

❒ **АБДУЛЛА** Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институтида талабалар иштирокида аёлларнинг жамиятда тутган ўрни ва маънавият масалаларига бағишлаб ўтказилган анжуман Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳамда шаҳар Маънавият ва маърифат маркази ташаббускорликларида уюштирилди.

❒ **ЮНУСОБОД** тумани ҳокимлигида туман фаоллари, корхона, ташкилот, муассаса раҳбарлари, маҳаллалар оқсоқоллари иштирокида бўлиб ўтган йиғилишда истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоя қилиш масаласи муҳокама қилинди.

❒ **РЕСПУБЛИКА** онкология маркази олимлари томонидан ишлаб чиқилган «Декоции» препарати синовдан муваффақиятли ўтди. Асосан рак касалликларини муолажа қилишга мўлжалланган ушбу дорининг амалда қўлланиши мумкинлиги ҳақида олимлар ижобий фикр билдирмоқдалар.

❒ **«БОЛАЛАР** ижодиёти» республика марказида ташкил этилган «Юнкар» тўгараги бўлажак журналистларга бу соҳа сирларини мукаммал ўргатишни ўз олдига мақсад қилган. **МИРЗО** Улуғбек туманидаги 24-мактабда ҳам «Юнкар» тўгараги ўз фаолиятини бошлади.

❒ **ЯПОН**-ўзбек иқтисодий ҳамкорлик ассоциациясида мамлакатимиздаги тадбиркорлар иштирокида ўтказилган бизнес-семинарда халқ амалий санъати, матбаачилик, товар айирбошлаш соҳаларидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш хусусида ўзаро фикр алмашилди.

❒ **ТОШКЕНТ** Ислом университетида ўқитувчилар иштирокида бўлиб ўтган илмий-услубий семинарда диншунослик фани бўйича янги дарсликларни мукаммал яратиш масаласи муҳокама этилди.

❒ **БОБУР** номидаги истироҳат боғида дам олувчиларга қулайлик яратиш мақсадида фаолият юритаётган 2 та декоратив сув ҳавзаси, теннис корти, мини-футбол майдони ҳамда спорт-соғломлаштириш маркази келажагимиз ворислари — болажонларга бепул хизмат кўрсатмоқда.

❒ **ШУНИНГДЕК,** Ҳамза туманидаги чиқиндиларни зичлаш заводида янги шохобча иш бошлаш арафасида. Бу шохобчанинг ташкил этилиши хориждан келтирилган технологиялар ёрдамида чиқиндиларни зичлашда катта қулайлик туғдиради.

❒ **«ТОМЧИ** қон — хаста учун нажотдир». Республика гематология ва қон қуйиш илмий текшириш институтида мазкур илм маскани қошидаги гемофилия маркази ташаббуси билан ўтказилган хайрия тадбири ана шундай номланди.

❒ **ТОШКЕНТ** электротехника ва алоқа институтида талабалар иштирокида уюштирилган «Талабалар баҳори» кўрик-танловида ғолибликни телекоммуникация ва информацион техника технологиялари факультети талабалари қўлга киритишди.

Яккасарой туманида Усмон Носир кўчаси бўйлаб 123 метрлик кўприк қурилиши жадал суръатлар билан давом этмоқда. Ушбу қурилишда айниқса 13-кўприк қурилиши корхонаси жамоасининг хизматлари таҳсинга сазовордир.

СУРАТДА: корхонанинг етакчи бунёдкорларидан Воҳид Мусаев, Баҳром Уркинбоев ва Абдулла Манноповлар иш лойиҳаси билан танишмоқда.

Сергей Любчич олган сурат.

САНОАТ

Корхонанинг янги маҳсулоти

Бозор иқтисодиёти талабини тўғри англаган ҳар бир тадбиркор бозорни яхши ўрганиб харидоргир маҳсулот тайёрлашга, унинг турларини ҳар доим янгилаб боришга асосий эътиборни қаратмоқда.

Шаҳримиздаги «TUFIN» Ўзбекистон - Исроил қўшма корхонаси тадбиркорлари ҳам бунга амал қилиб импорт ўрнини босувчи янги маҳсулотлар тайёрлашни йўлга қўйишмоқда. Яқинда корхонада яна бир янги цех ишга тушади. Хорижий ускуналар билан жиҳозланган ушбу цехда хамиртуруш ишлаб чиқариш бошлаб юборилади.

— Бошқа маҳсулотларимиз сингари янги маҳсулотимизнинг ҳам харидорларга манзур бўлишига ишонамиз, — дейди қўшма корхона раҳбари Эркин Мусаев. — Чунки у харидор диди ва талабидан келиб чиқиб қадоқланади. Шу билан бирга қўшимча ишчи ўринлари ҳам яратилади.

Ҳадемай корхонанинг янги маҳсулоти шаҳримиз дўконлари орқали харидорларга етказилади.

(Ўз мухбиримиз).

АНЖУМАНЛАР

Илмий-амалий конференция

«ЭКОСАН» халқаро жамғармасида Республика «Нуроний» жамғармаси, «ЭКОСАН» фахрийлар уюшмаси ҳамкорлигида «Соғлом муҳит — соғлом қариялик» шиори остида бўлиб ўтган илмий-амалий конференция «Экология, геронтология ва гериатрия» деб номланди.

Унда тиббиёт ва экология соҳасидаги етук олимлар иштирок этишди. Республика Соғлиқни сақлаш вазири ўринбосари Дамин Асадов, тиббиёт фанлари доктори, профессор, Соғлиқни сақлаш вазирлигининг бош геронтологи Мақсуд Асадуллаев, Курортология ва физиотерапия институти директори Анис Алявиларнинг «Кексаларни ижтимоий тиббиёт кўригидан ўтказиш натижалари», «Ўзбекистон Республикасида геронтология ва гериатрик хизмат кўрсатиш масалалари», «Катта ёшдаги беморларни даволаш ва реабилитация қилиш тамойиллари» мавзуларидаги маърузалари йиғилганлар эътиборини тортди. Республика Ибн Сино жамғармаси, Тошкент Давлат тиббиёт институти, Врачлар малакасини ошириш, Генетика институтлари олимлари, Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, Юнусобод туманидаги «Нуроний» оромгоҳи ва бошқа муассасалардан вакиллар иштирок этган ушбу анжуманда қарияларга хизмат кўрсатишнинг аҳамиятига бағишланган кўплаб маърузалар тингланди ва тавсиялар ишлаб чиқилди.

Акбар ЙЎЛДОШЕВ

Мамлакатимизда бугунги кунда тадбиркорликка кенг йўл очилган. Бу борада маиший хизмат соҳасидаги тадбиркорлик ҳам ўз самарасини бериб, аҳолига сифатли ва намунали хизмат кўрсатишда муҳим ҳисса бўлмоқда.

Мижозлар сафи кенгаймоқда

Шаҳримиздаги «Азиза Сайфи қизи» хусусий корхонасида хусусийлаштириш жараёни ўз натижасини бериб, мижозлар талаби даражасидаги хизмат ташкил этилган. 70 нафар хотин-қиз фаолият кўрсатаётган ушбу хусусий фирмада аҳоли буюрмаси асосида турли хилдаги аёллар, эркаклар ва болалар кийим-кечаклари тикилади. Бу ерда мижознинг талаб ва таклифидан келиб чиқиб иш юритилгани боис ҳам намунали хизматдан ҳамшаҳарларимиз бениҳоя мамнун бўлишмоқда.

Корхона чеварлари фақатгина мижозларга хизмат кўрсатибгина қолмай, шунингдек бозорни ўрганиш асосида аёллар учун турли бичимдаги тайёр кийим-кечаклар, мактаб ўқувчилари учун формалар ҳам тайёрлашади. Улар бозор иқтисодиёти шароитида харидор талабига кўра сифатли ва қулай нархдаги, тез эътибор қозонадиган маҳсулотлар тайёрлаш йўлида ҳам изланмоқдалар.

— Бизнинг мақсадимиз мижозларни ўзимизнинг чиройли, сифатли меҳнатимиз билан жалб этишдир. Ҳар бир остона ҳатлаб кирган мижозимизни беэътибор қолдирмаймиз, — дейди хусусий корхона раҳбари Азиза Ғуломова. — Уларнинг буюрмаси каттами, кичикми, қандай бўлишидан қатъи назар бенуқсон бажаришга ҳаракат қиламиз. Бунинг учун эса бизда барча имкониятлар етарли, ходимларимиз малакали. Шунинг баробарида ишчиларимиз қилган меҳнатларига қараб моддий ва маънавий рағбатлантириб борилади. Меҳнат интизоми ҳар бир ходим учун биринчи ўринда туради. Вақтдан, дастгоҳлардан унумли фойдаланишга интиламиз. Албатта, оилали аёлларга қулай бўлиши учун иш шароитимизни шундай ташкил этганмизки, улар бир кун ишлаб, эртасига дам олишади. Бу сифатли маҳсулот тайёрланишига муҳим ҳисса бўлмоқда.

Корхонада ёшларга касб сирларини ўргатишга ҳам алоҳида эътибор билан ёндошилади. Чунки улар эртанги ўринбосарлар, жамоа ютуғига муносиб ҳисса қўшувчилардир. Айниқса Марғуба Хонхўжаева, Маъпура Тоирова, Муяссар Икромова, Маҳсума Музаффарова, Вазира Темурова, Шоҳида Комилова сингари бичиқчи ҳамда усталар замонавий ҳамда миллий либослар дизайни устида тинмай меҳнат қилиш билан бирга, шогирдларининг ҳам маҳоратларини оширишда саъй-ҳаракатларини аяшмайди. Шунинг учун бўлса керак, бу корхонага нафақат пойтахтимиздаги, балки вилоятлардаги мижозлар ҳам қизиқишади, ҳар хил буюртмалар билан мурожаат этишади.

— Келгусида эса корхонани янада ривожлантириш, замонавий либослар яратиш учун янги хорижий дастгоҳлар билан жиҳозлашни кўзда тутаяпмиз. — дейди Азиза Ғуломова. — Чунки одамларимизнинг диди ўсиб бормоқда, маънавиятимиз юксалмоқда. Биз хизмат кўрсатувчилар ҳам ана шунга яраша меҳнат қилишимиз, изланишимиз керак. Шунингдек, «Боғкўча» маҳалласидаги уйда ўтирган аёллар учун тикув цехи очишни ҳам режалаб турибмиз. Хуллас, тадбиркорга бугунги яратилаётган шарт-шароитлардан оқилона фойдаланиб, қайси соҳада меҳнат қилмайлик мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшмоғимиз лозим.

Шарифа ИЛЁСОВА

ДИҚҚАТ, ЯНГИЛИК!

«Оила» маркази иш бошлади

Келажагимиз ворислари — ёшларнинг баркамол, маънан етук бўлиб вояга етишларида энг аввало жамиятимизнинг кичик бўғини ҳисобланмиш оиланинг ўрни беқиёс эканлиги равшан.

Сергели туманида фаолиятини бошлаган «Оила» маркази ўз олдига эзгу мақсадларни қўйган.

Ёшларни ижтимоий ҳаётга тайёрлаш, соғлом авлодни камол топтириш мақсадида иш бошлаган «Оила» маркази биносининг қурилишига 35 миллион сўм маблағ сарфланиб, барча шарт-шароитлар яратилди. Дарвоқе, марказ қошидаги тикиш-бичиш цехлари ва бошқа тўгараклар ёшларнинг касб-ҳунар ўрганишларига, пухта билим эгаллашларига ёрдам беради. Ҳар бир туман, ҳар бир маҳаллада ана шундай марказлар ташкил этилса нур устига аъло нур бўлар эди.

(Ўз мухбиримиз)

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

Африкалик ёш курашчилар — Ўзбекистонда

Куни кеча юртимизга Жанубий Африка Республикаси курашчилари делегацияси ташриф буюрди.

Ушбу сафардан эса ривожланиб бораётган ўзбек кураши билан ЖАР ёшларининг янада чуқурроқ танишишлари, ўзбек курашининг тарғиботини кучайтириш ва келажакдаги ҳамкорлик алоқаларини кенгайтириш каби хайрли мақсадлар кўзланганди. Ўзбекистон Миллий матбуот марказида Жанубий африкалик ёш курашчилар иштирокида матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Унда Халқаро Кураш Ассоциациясининг президенти Комилжон Юсупов ва ЖАР делегацияси раҳбари Венгрияда кураш бўйича ўтказилган учинчи жаҳон чемпионатининг бронза медали соҳиби Андре Кристиан Ванзиллар йиғилганларни қизиқтирган саволларга жавоб беришди.

Сўнг африкалик курашчилар Республика Олимпия захиралари коллежида ҳам бўлиб Ўзбекистон кураш усталарининг маҳорат сирлари билан яқиндан танишишди.

Хорижлик ўзбек кураши ихлосмандлари Самарқанд шаҳрида ҳам бўлишди. Шунингдек, Наманган шаҳрида ўтказилган «Соғлом авлод учун» мусобақаларида қатнашиб, ўз маҳоратларини намоён этишди.

ШАҲРИМИЗ ТЕННИСЧИЛАРИ ҒАЛАБАСИ

Илгари хабар берганимиздек, шаҳримиздаги «Динамо» теннис кортларида уч кун давомида Ўзбекистон Республикаси Кубоги учун Тошкент шаҳри ва пойтахт вилояти терма жамоалари ўртасида беллашувлар бўлиб ўтди.

Мусобақанинг биринчи куни кортга тошкентлик Иноятов, Икромов ва пойтахт вилояти жамоасидан Холмуҳамедов, Воҳидовлар тушди. Бу баҳсларда Иноятов Холмуҳамедовни 6/0, 6/0, Икромов эса Воҳидовни 6/1, 6/2 ҳисобида енгган ҳолда Тошкент шаҳри жамоаси вакилларининг қўли баланд келди.

Иккинчи куни жуфтлик баҳслари бўлиб ўтди. Мазкур учрашув ҳам 6/3, 6/2 ҳисобида Тошкент шаҳри вакиллари фойдасига ҳал бўлди.

КЕЧА тошкентлик Иноятов вилоятлик рақиби Криловга қарши кортга тушди. Унда ҳам пойтахтлик теннисчининг қўли баланд келди.

Умумжамоа ҳисобида зафар қучган теннисчиларимиз кейинги босқичга йўлланма олишди.

Бахтиёр КАРИМОВ

Йирик ҳисобда

Мамлакат XI миллий чемпионатининг

КЕЧА

«Пахтакор» марказий ўйингоҳида ўтказилган учрашуви билан 10-тур баҳслари ниҳоясига етди.

Ўз майдонларида «Андижон» жамоасини қабул қилган «пахтакор»чилар бу сафар ҳам 5:0 ҳисобида ғалаба қозониб ишқибозлари кўнглини шод этишди. Меҳмонлар дарвозасига голларни Сервер Жеперов (11 метрлик жаримадан), Леонид Кошелев ва Зайниддин Тожиев йўллаб йирик ҳисобдаги ғалабани таъминлашди.

Қолган беллашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди. «Трактор» — «Нефтчи» 1:1, «Самарқанд-Динамо» — «Сурхон» 2:0, «Бухоро» — «Дўстлик» 2:1, «Сўғдиёна» — «Насаф» 1:3, «Зарафшон» — «Қўқон-1912» 3:0, «Машъал» — «Қизилқум» 3:6, «Навбаҳор» — «Металлург» 2:2.

Навбатдаги 11-тур ўйинлари 25 май куни бўлиб ўтади.

(Ўз мухбиримиз)

ТРАНСПОРТ

ИШДА УНУМ БЎЛСИН

Шаҳримиздаги 4-автосарой акционерлик жамияти фаолияти билан танишар эканмиз, у ердаги озодалик, ишнинг режа асосида намунали ташкил этилганлигию ҳайдовчиларнинг ўз касбларига бўлган садоқатини кўриб қувондик.

Айни кунларда автосаройда 13 йўналиш бўйича 136 та автобуслар эрта тонгдан эл хизматига отланишади. 2 та «Лаз 699», 66 та «Лаз 695», 38 та «Лиаз 677» ҳамда 30 та «Мерседес-Бенц» автобуслари шулар жумласидандир. Корхона жамоаси ўтган йили 49 миллиондан ошиқ йўловчиларни ўз манзилларига элтиб, режани ортиғи билан бажарган. Бу йил ҳам улар шу мақсадда ғайрат билан меҳнат қилишаётир.

— Иш унумини оширишнинг йўлларидан бири бу ишчи ва хизматчиларга керакли шароит яратиб беришдир, — деди корхона касаба уюшма қўмитаси раиси Элдор Мадазимов. — Корхонамиз 1997 йили акционерлик жамиятига айлантирилганидан кейин бир қатор ижобий ишлар амалга оширила бошланди. Шунингдек, ҳайдовчиларимизда ўз ишига бўлган муносабат ҳам ўзгарди. Сўнгги пайтларда биз ишчиларни ижтимоий муҳофаза қилишга кўпроқ эътибор қаратмоқдамиз. Хусусан, ўтган 2001 — Оналар ва болалар йилида уруш ва меҳнат фахрийлари, кам таъминланган оилаларга 410 минг сўмлик ёрдам кўрсатилди. Корхонамизда ишлаётган хизматчиларнинг фарзандларининг 106 тасига дам олиш оромгоҳларига, ўзларининг соғлиғини тиклаш учун турли санаторийларга 13 та йўлланма берилди. Шу билан бирга корхонамизда турли тадбирлар, учрашув ва маросимлар мунтазам ўтказиб турилади. Энг асосийси бу ерда ёшлар билан ишлаш яхши йўлга қўйилган. Уларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш учун корхона ҳудудида волейбол майдончаси, теннис столи, шахмат-шашка бўлиб, турли мусобақалар ўтказиб турилади. Бир сўз билан айтганда йўловчиларнинг оғирини енгил, узоғини яқин қилаётган ишчи-хизматчиларимиз учун етарли шарт-шароитлар яратишга интиламиз.

Очил ҲАЗРАТОВ

БУНЁДКОР

Пойтахтимизнинг кундан-кунга ўзгача чирой очишида мустақиллик йилларида бунёд этилаётган замонавий, жаҳон андозалари даражасидаги йўл ва кўприкларнинг ўрни каттадир. Улар, айниқса ҳамшаҳарларимизга, транспорт ҳайдовчиларига алоҳида қулайлик яратиб, бунёдкорларнинг куч-ғайратлари, меҳнат маҳоратлари намоён этилганлиги билан ажралиб туради. Бугунги суҳбатдошимиз ана шундай улкан бунёдкорлик ишларини амалга оширишда муносиб ҳисса қўшиб келаётган «Кўприкқурилиш» трестига қарашли 13-кўприкқурилиш бошқармаси раҳбари Дониёр БОЛУСОВ жамоа аҳлининг айни кунлардаги юмушлари ва келгусидаги мақсадлари хусусидаги саволларимизга қуйидаги жавобларни берди.

МУСОҲАБА

Кўприксозлар ғайрати

— Аввало, кўприксозлар жамоаси хусусида, уларнинг асосий мақсадлари ҳақида маълумот берсангиз...

— Халқимизда азал-азалдан йўл, кўприк қуриш савобли иш дея саналади. Шу боисдан ҳам жамоамиз аҳли ана шундай савобли ишни кўп йиллардан буён амалга ошириб келаётганлигидан беҳад фахрланади. Яна шуниси қувонарлики, бизнинг иншоотларимиз машаққатли меҳнатлар эвазига қад ростлайди ва юртимиз равнақи, ободлиги, халқимиз фаровонлиги йўлида хизмат қилади. Шунинг учун ҳар сафар фойдаланишга топширилган иншоотимизга назар ташларканмиз, касбимиздан, одамларга фойдали юмушни уддалаётганимиздан фахрланиб қўямиз. Жамоамизда 400 нафардан зиёд турли касб эгалари меҳнат қилишади. Улар орасида моҳир усталар, тикловчи, дурадгор, пайвандчи, ҳайдовчи, ер қазувчи, хуллас бунёд этажак иншоотларимизнинг яратувчилари бор. Шунингдек, бошқармамиз қошида темир-бетон буюмлари ишлаб чиқарувчи база, автохўжалик фаолият кўрсатмоқда. Арматура ҳамда пайвандлаш цехларимизда иш доимо қизғин. Чунки бунёд этажак иншоотларимиз учун қурилиш ашёлари мана шу цех ва базада тайёрланади.

— Кейинги йилларда бошқарма бунёдкорлари томонидан жуда кўплаб иншоотлар қурилмоқда. Бу, албатта, сизларга катта масъулият юклайди. Ўтган йилларда жамоа томонидан қандай ишлар амалга оширилди?

— Мустақиллик туфайли она диёримизда қурилиш ишлари ниҳоятда авж олди. Бу бизнинг ишимизга ҳам барака бағишлади. Ўтган йиллар давомида қанчадан-қанча кўприк ва йўллар, ер ости ўтиш йўллари қурилишида фаол қатнашдик. Айниқса, 1999 йилда қисқа муддатларда фойдаланишга топширилган, пойтахтимизнинг Амир Темур ва Аҳмад Дониш кўчаларида 14 қисмдан ташкил топган, Марказий Осиёда биринчи бўлиб қуйма монолит технологияси қўлланилган замонавий кўприк, Тошкент —Ангрен темир йўлининг 10 километридаги Чирчиқ дарёсига қурилган кўприк, шаҳримизнинг Халқлар дўстлиги шоҳкўчаси билан Гавҳар кўчаси кесишувидаги кўприклар меҳнатимиз натижаларидир.

— Пойтахтимизда бунёд этилаётган Кичик Ҳалқа йўлидаги транспорт ечими — барча кўприкларнинг бунёдкорлари ҳам сиз раҳбарлик қилаётган жамоа аҳли экан...

— Албатта, кейинги йилларда транспорт воситаларининг сони ортиб бораётганлиги пойтахтимизда ана шундай йўл барпо этишни тақозо қилди. Ушбу йўл транспорт воситалари ҳайдовчиларига ниҳоятда қулай бўлиб, бир томондан уларнинг хавф-хатарсиз юриши таъминланади, тиқилинчликларга барҳам бериб, энг керакли қимматли вақтдан ютишига муҳим ҳисса бўлади. Шаҳримизнинг 9 та туманини қамраб олган ушбу 32 километрли йўл қурилишидаги кўприкларни тиклаш бизнинг зиммамизга юклатилган. Ўтган йили бошланган ушбу йўл қурилишида Буюк Ипак йўли, Паркент, Эргашев, Мусахонов кўчаларидаги 4 та кўприкни тез ва соз фойдаланишга топширдик. Жорий йилда эса Ҳамза Умаров кўчасидаги «Қушбеги» кўприги тўла таъмирланди ва айни кунларда Фарҳод ва Усмон Носир кўчалари чорраҳасида бунёд этилаётган кўприкни вақтида фойдаланишга топшириш учун қизғин ишлар давом этмоқда. Ушбу қурилиш майдонида 100 нафардан зиёд ишчи-хизматчи куч-ғайрат сарфлашмоқда. Шунингдек, қурувчиларимиз Амударё кўприги ва Қамчиқ довони қурилишларида ҳам алоҳида шижоат билан меҳнат қилишаётганини таъкидлаш жоиз. Меҳнатимиз самарасини таъминлашда эса Япония, Чехия ва бошқа давлатлардан келтирилган замонавий техникалар бизга қўл келяпти.

— Баракали меҳнат қилиш учун, албатта ишчиларга яратилган шарт-шароитлар ҳам муҳим аҳамият касб этади. Бу борада нималарга эътибор қаратилган?

— Ишчи-хизматчиларни моддий ва маънавий рағбатлантиришга ҳам алоҳида эътибор берамиз. Нафақат уларга, балки оилаларига ҳам ғамхўрлик яратишни кўзда тутганмиз. Меҳнат таътили даврида ишчи-хизматчилар дам олиш оромгоҳларида оила аъзолари билан ҳордиқ чиқаришлари мумкин. Бунинг учун уларга имтиёзли йўлланмалар ажратилади. Қарияларни қадрлаш йилида фахрийларимизга алоҳида ғамхўрлик кўрсатишни ҳам режалаганмиз. Албатта, яратилаётган меҳнат ва дам олиш шароитлари самарали натижа беришини, жамоадошларимизнинг кайфиятларини кўтаришини, уларга куч-ғайрат бағишлашини жуда яхши англаймиз. Шу ўринда яна бир нарсани айтишим лозимки, илғорларимиз сафини кенгайтиришда ҳам унинг ўрни муҳимдир. Бошқармамизда ана шундайлар кўпчиликни ташкил этади. Айниқса, Зокир Темирхўжаев, Константин Пеньков, Шоҳруҳ Тожиев, Ҳамидулла Бухоров, Хўжамурод Бозоров сингари ишчи-хизматчиларимизнинг фидойи меҳнатларини кўрсатиш лозим.

— Келгуси режаларингиз?

— Кичик Ҳалқа йўли қурилишида яна фаол иштирок этиб, Амир Темур ва Абдураҳмонов кўчалари кесишган жойда ҳамда Фарҳод ҳамда Халқлар дўстлиги кўчалари чорраҳасидаги кўприкларни қуриб, фойдаланишга топшириш, Уйғур кўчасида ер ости йўли бунёд этиш навбатдаги ишларимиздир. Шунингдек, буюртма асосида мамлакатимиздаги бунёдкорлик ишларида фаол иштирок этиш ниятидамиз. Энг муҳими, мустақил юртимиз равнақи йўлидаги ишларга ўзимизнинг муҳим ҳиссамизни қўшамиз.

Шарифа ИЛЁСОВА суҳбатлашди.

Сержило ва сифатли

Пойтахтимизда фаолият кўрсатаётган «Инвест-тош» масъулияти чекланган жамиятининг сифатли маҳсулотлари бугун юртимизда амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари ривожига салмоқли ҳисса бўлмоқда. Боиси корхона тадбиркорларининг изланишлари туфайли бу ерда рақобатбардош қурилиш материаллари тайёрланмоқда.

Корхонада асосан маҳаллий хом ашё— мармар харсангидан маҳсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилган бўлиб, ушбу хом ашё Жиззах, Самарқанд, Навоий вилоятларидан келтирилади. Улар корхона цехларига ўрнатилган замонавий хориж технологияси асосида қайта ишланиб, тайёр маҳсулот ҳолида буюртмачиларга етказиб берилади. Қурилиш-тиклаш ва пардоз ишларида қўлланилаётган рангли ва суратли мармар плиткаларнинг харидорлари эса ортиб бормоқда.

ТАДБИРКОРЛИК

— Ўтган йилда 170 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб, буюртмаларни ўз вақтида ва сифатли адо этишга муваффақ бўлдик, — дейди корхона директори Зарип Назаров. — Бу, албатта Италиядан келтирилиб ўрнатилган замонавий технология ҳамда ишчи-хизматчиларимизнинг уларни яхши ўзлаштириб олганлиги натижасидир. Асосий мақсадимиз маҳаллий хом ашёдан хорижникидан асло қолишмайдиган, кўплаб йиллар халқимизга хизмат қиладиган рақобатбардош маҳсулотларни ишлаб чиқариб, уларни нафақат мамлакатимизда, балки хорижда ҳам харидоргир бўлишига эришишдир. Бунинг учун изланишларимизни давом эттириб, маҳсулот турларини кўпайтиришга, унинг сержило хилларини яратишга ҳаракат қилаяпмиз. Шуниси қувонарлики, ҳозирда Қирғизистон, Қозоғистон давлатларидан буюртмаларимиз бор. Тошкент метрополитени қурилиши, республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги объектларига ўз маҳсулотларимизни етказиб бераяпмиз.

Корхона аҳли жорий йилни ҳам муваффақиятли бошлади. 40 нафар ишчи-хизматчи меҳнат қилаётган жамоа ўз маҳсулотлари билан туманда ўтказилган «Ташаббус — 2002» кўрик-танловининг ғолиби бўлди. Бу уларнинг изланишларига алоҳида қанот бағишлади. Мамлакатимиздаги қурилиш объектларига кўркам ва замонавий безак ҳамда қурилиш ашёлари етказиб бериб, бунёдкорларга мадад бўлаётган, кўркам иншоотлар қурилишига муҳим ҳисса қўшаётган тадбиркорларнинг эзгу ниятлари юксак. Улар маҳсулотни қадоқлаш ишларига ҳам катта эътибор қаратиб, экспорт ҳажмини орттириш, жаҳон бозорига қадам қўйиш мақсадида меҳнат қилишмоқда. Зеро, «Интилганга толе ёр» дейишади. Уларнинг толелари ҳам, албатта қилинаётган саъй-ҳаракатлар туфайли ҳамиша ёрқин бўлишига шубҳа йўқ.

(Ўз мухбиримиз)

ҚУРИЛИШ МАЙДОНЛАРИДА

Замонавий ва кўркам бинолар

«Габус-қурилиш-тўрт» шўъба корхонасининг ташкил этилганига ҳали бир йил ҳам бўлгани йўқ. Энг муҳими, жамоага тажрибали ва моҳир бунёдкорлар жалб этилган бўлиб, улар шаҳримиз кўркига янада чирой бағишлаш ниятида қурилиш майдонларида ўз маҳоратларини намойиш этишмоқда.

Корхонада ўз ишининг усталари бўлган турли касб эгалари меҳнат қилишади. Айни кунларда эса улар пойтахтимизнинг Шевченко кўчасида иккита кўп қаватли ғиштли уйни тиклаш ишлари билан банд. Ушбу уйларнинг сифатли ва мустаҳкам, яшовчилар дидига мос этиб фойдаланишга топширилиши меҳнат қилаётганларнинг куч-ғайрати ва касб маҳоратига боғлиқ. Айни вақтда тикловчи ва ғишт терувчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Тикловчи Талгат Тастанов (чапдаги суратда) ана шулар жумласидандир. У ўз вазифасини сидқидилдан уддалаб, қурилиш ишларининг жадал боришига ҳиссасини қўшмоқда. Ғишт терувчилар Пўлат Зиёев ва Зокир Ориповлар (ўнгдаги сурат) ҳам ҳамжиҳатликда тер тўкишмоқда. Уларнинг режа асосида олиб бораётган ишлари ўз самарасини кўрсатиб, уйлар тобора тезроқ тикланмоқда. Куч-ғайрат кўрсатаётган бунёдкорларнинг мақсади эса ушбу замонавий ва кўркам турар жой биноларини жорий йилда қуриб битказишдир.

Дилноза ҒИЁСОВА

Пойтахтимиз кўчалари кундан-кунга чирой очиб бормоқда. Айниқса кенг ва равон йўллар ҳамда уларнинг атрофига экилган дов-дарахтлар шаҳримиз ҳуснига ҳусн бағишлайди.

Тоҳир Ниғматуллин олган сурат.

Жамият, инсон, ҳуқуқ

СУД ЖАЗОЛАМАЙДИ, ЁРДАМ БЕРАДИ

дейди Фуқаролик ишлари бўйича Тошкент шаҳар судининг раиси Козим Комилов

Аслида бу гаплар, Президентимиз Ислом Каримовнинг ҳуқуқий-демократик жамиятда судларнинг ўрни ва роли қандай бўлиши кераклиги тўғрисидаги фикрларининг хулосаси, — дейди Козим Фозилович сўзини давом эттириб. — Хабарингиз бор, бугун мамлакатимизда кечаётган суд ислоҳотининг ташаббускори бўлган Юртбошимиз бундан уч-тўрт йил муқаддам «Суд жазоловчи органгина эмас, оддий одамларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилувчи ташкилот бўлмоғи керак» деган фикрни Олий Мажлис минбарида туриб айтган эдилар. Бу қанотли фикрлар, ниҳоят, бугун халқимиз, шу жумладан ҳуқуқшунослар ҳам мамнун бўлиб олқишлаётган Жиноий жазоларни либераллаштириш бўйича янги Қонуннинг қабул қилинишига олиб келди.

— Яъни, суд энг аввало фуқаролар манфаатини ҳимоя қилувчи ва уларга ёрдам берувчи идора эканлиги шу Қонун билан тасдиқланди демоқчисиз, шундайми?

— Албатта-да. Мазкур янги Қонунни ҳуқуқий давлат барпо этишдаги инсонпарварликнинг олий намунаси дейиш мумкин. Бу нарса, энг аввало, билиб-билмай муайян жиноятни содир этган кишиларни бўлар-бўлмасга ҳибсда ушлайвериш амалиётидан воз кечилганида намоён бўлади: жамият учун хавфли жиноят қилмадими, марҳамат, суд уни жиноятчи деб жазо белгиламагунча эҳтиёт чораси — очиқда юраверсин. Шунингдек, қатор жиноят турларининг «оғир»дан «енгил»га томон сурилиши, айниқса иқтисодий жиноятлар бўйича агар айбланувчи етказилган зарарни тўласа озодликдан маҳрум этиш жазосини қўлламаслик оқилона ечимдир. Бу нормаларнинг ҳаётга татбиқ этилиши тоталитар шўро тузумидан қолган инсонпарварликка зид жазо ўлчовларига барҳам бериши билан қонунчилигимизда тарихий ҳодиса бўлди. Булардан ташқари, янги Қонундаги ярашитирув институти, Жиноят Кодексидаги 26 та модда бўйича жабрланувчи ва айбланувчини ярашитириш имкони яратилганлигининг фуқаролар учун ҳам, давлат ва жамият учун ҳам қанчалик улуғ манфаатлар келтиришини узоқ гапириш мумкин. Айниқса, оилавий муаммолар бўйича уришиб қолган эр-хотинлар, эҳтиётсизлик оқибатида арзимас қоидабузарликларни содир этган кишиларни судлаш, баъзан бир неча йилга озодликдан маҳрум этиш жазоларини белгилашга мажбур бўлиш судьялар учун ҳам инсоний нуқтаи назардан оғир ва машаққатли вазифа эди.

— Козим Фозилович, Республика Президентининг 2000 йил 14 августдаги «Ўзбекистон Республикасининг суд тизимини такомиллаштириш тўғрисида»ги Фармонига асосан мамлакатимизда 2001 йил 1 январдан фуқаролик ишлари бўйича судлар тизими ўз фаолиятини бошлади. Сиз бу ташкилотнинг пойтахт бўғинига дастлабки кунлардан бошлаб раҳбарлик қилиб келаётган тажрибали ҳуқуқшунос сифатида янги тизимни ташкил этишдан кўзланган мақсад ва унинг вазифалари тўғрисида, қолаверса, ўтган бир йилдан ортиқ давр ичида Тошкент шаҳри бўйича бу вазифалар қай даражада бажарилаётгани хусусида гапириб берсангиз.

— Фуқаролик ишлари бўйича судларни ташкил этишдан энг асосий мақсад — фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқларини малакали ҳимоя қилиш. Мен «малакали» сўзига урғу беришингизни истардим. Сабаби, фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқлари илгари ҳам ҳимоя қилинган, фуқаролик ишлари илгари ҳам бўлган ва кўрилган. Фақат, бу ишлар умумий судларда кўрилган. Яъни, жиноят ишлари ҳам, фуқаролик ишлари ҳам битта судда шу судьялар томонидан кўрилаверарди. Бунинг устига, у судларда кўпинча фақат фуқаролик ишларини кўришга жалб этилган мутахассис судьялар бўлмасди, жиноят ишини кўрадиган судьяга фуқаролик ишлари ҳам берилаверарди. Бунинг натижасида эса, фуқаролик ишлари иккинчи даражали иш сифатида четга сурила-сурила, баъзи ишлар бир неча ойлаб кўрилмай ётаверарди, ҳал қилув қароригача баъзан бир неча йилларга ҳам чўзиларди. Буларнинг ортида эса фуқароларнинг беҳуда сарсон-саргардонлиги, қанчадан-қанча моддий ва маънавий зарарлар ётишини тушуниш қийин эмас. Пировардида эса, шунча сарсонлик устига, баъзан ишларнинг ноқонуний, адолатсиз ҳал қилиниш ҳоллари учраб турарди. Бунинг асосий сабаби эса — малакасизлик. Малакасизликнинг сабаби — судья ихтисослашмаган, ҳам жиноят, ҳам фуқаролик ишлари билан шуғулланавериш натижасида фуқаролик ишларини кўриш-ўрганиш учун ихтисослашишга имкони бўлмаган, иштиёқ бўлмаган ва баъзан бунга эҳтиёж ҳам оқсаган.

— Энди-чи?

— Энди, кўриб турганингиздек, ихтисослашдик. Фуқаролик судлари ташкил этилишининг ўзи ихтисослашув эди. Бу ёғига, малакани ошириб бораяпмиз. Малака эса, ўқув семинарлари, машғулотлардан ташқари, энг асосийси — амалий тажриба орқали ортади. Яъни, ҳар куни, мунтазам равишда фақат фуқаролик ишлари билан шуғулланадиган судья хоҳласа-хоҳламаса бу соҳага оид барча қонунларни варақлайди, турли қарорлар ва низомларни ўқийди-ўрганади, хулосалар чиқаради ва амалиётда қўллайди. У шундай қилишга мажбур, кундалик иши шуни талаб қилади. Ва шу тариқа, ўз-ўзидан малакали судья бўлиб етишаверади.

Келажакда янада ихтисослашиш режамиз бор: низоларнинг асосий турлари — оила, турар-жой, мерос, меҳнат низолари бўйича билимлар чуқурлаштирилади. Шунингдек, бозор иқтисодига кириш муносабати билан фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилишга қаратилган Президент Фармонлари, ҳукумат қарорларини, меъёрий ҳужжатларни мунтазам ўрганиб, ҳаётга татбиқ эта бориш керак.

— Козим Фозилович, энди, бевосита Тошкент шаҳар Фуқаролик ишлари бўйича судининг таркиби ва улар томонидан ўтган йил давомида бажарилган ишлар ҳажми ҳақида икки оғиз маълумот берсак. Иложи борича ҳисобот тариқасида бўлмасин.

— Фуқаролик ишлари бўйича Тошкент шаҳар ва унинг жойларда туманлараро 5 та — Акмал Икромов, Мирзо Улуғбек, Шайхонтоҳур, Яккасарой, Миробод туманлараро судлари фаолият кўрсатмоқда. Тошкент шаҳар судида 15 нафар, барча туманлараро судларида 30 нафар судья ишлаяпти. Булар бари қанча иш бажарди денг? Тошкент шаҳар ва туманлараро судларига 2001 йилнинг бошида 2436 та фуқаролик иши қолдиқ бўлиб ўтган, йил давомида 28072 та иш келиб тушган, шундан 27564 та иш тегишли тартибда кўриб чиқилган ва 23422 таси бўйича ҳал қилув қарорлари чиқарилган. Агар буни 2000 йилга таққослайдиган бўлсак, тугалланган ишлар сони 7479 тага, ҳал қилув қарорлари қабул қилинган ишлар 4144 тага кўпайган. Булардан ташқари, ўтган йил мобайнида қуйи судларда узоқ йиллар ечимини топмай келаётган бир неча ўнлаб ишлар кўрилиб, ўзининг қонуний ечимини топди.

Хулоса қилиб айтсак, 2001 йилда ҳар бир судьяга 920 та иш тўғри келди. Мен шу ўринда қонунчиликдаги ўзгаришлар, хусусан апелляция инстанцияси жорий этилишининг аҳамиятини таъкидлагим келади: булар энг аввало судлардаги сансалорликнинг олдини олишда, қуйи судларда йўл қўйилган камчиликларни йўқотишда ижобий роль ўйнади. Ўтган йили шаҳар фуқаролик суди 1113 та ишларни апелляция ва кассация тартибида кўриб, мазмунан ҳал қилди. Умуман олганда, дастлабки йил биз учун тикланиш йили бўлди: фуқаролик ишларини қонуний, адолатли ҳал қилишни йўлга қўйиш билан бирга ташкилий масалалар ҳам аста-секин ҳал этилмоқда. Хусусан, шаҳар ҳокимлиги ёрдамида иккита туманлараро судларига бинолар ажратилди, уларни тезроқ таъмирлаб кўчиб ўтишимиз керак. Айни пайтда ўзининг ечимини кутаётган қатор камчиликларимиз ҳам борлигини таъкидлашимиз лозим.

— Козим Фозилович, шу муносабат билан мана шунча катта ҳажмдаги ишларни бажаришга қодиру иқтидори етарли, яъни малакали кадрларни танлаш ва тайинлаш жараёнлари қандай кечаётганини билиш газетхонлар учун қизиқ бўлади деб ўйлайман.

— Бу борада аввало шуни айтиш лозимки, судьялар илгари Адлия вазирлиги томонидан танланар ва тайёрланар эди, кейин бу вазифа вазирлик ҳузурида янги ташкил этилган департаментга юклатилди. Сўнг, номзодларнинг ҳужжатларини тўплаш, тегишли органларда суҳбатдан ўтказиш ва малака ҳайъатлари сонини қисқартириш мақсадида Президентимиз томонидан берилган тавсияга асосан Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 22 сентябрда «Ўзбекистон Республикаси судлари фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори қабул қилинди. Бу ҳужжатга асосан судьяларни танлаб, тайёрлаб заҳирага қўйиш ва сўнг муносибларни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Судьяларни танлаш ва лавозимларга тавсия этиш бўйича Олий Малака комиссиясига тавсия этиш ваколати Қорақалпоғистон Республикаси Олий суди, вилоятлар ва Тошкент шаҳар судлари малака ҳайъатларига берилди.

— Фуқаролик ишлари бўйича Тошкент шаҳар суди ҳузуридаги малака ҳайъати бу борада қандай тажрибаларни қўллаяпти?

— Асосий янги тажриба шуки — судьяликка танлов асосида заҳирага олаяпмиз. Малака ҳайъатига судья бўлишни хоҳлаган ҳуқуқшунос ҳужжат топширади, имтиҳондан ўтса, яъни билими, тажрибаси, қолаверса инсоний фазилатлари талабга жавоб берса — заҳирага олинади. Сўнг улардан муносиблари лавозимга тавсия этиш учун юқорида эслатилган Олий Малака комиссиясига тавсия этилади. Заҳирага қабул қилишнинг, албатта, асосий битта шарти бор: туманлараро судлар судьялигига даъвогарлар камида уч йил адлия-ҳуқуқ идораларида иш стажига, шаҳар суди судьялигига даъвогарлар эса уч йил судьялик стажига эга бўлишлари лозим. Улар заҳирага олингач, Олий Малака комиссиясига тавсия этилгунга қадар шаҳар судимиз ҳузурида ташкил этилган ўқув семинарларида билим ва малакаларини ошириб борадилар. Сўнг шаҳар малака ҳайъати имтиҳон танловидан муваффақиятли ўтганлар Олий Малака комиссиясига тавсия этиладилар. Биз заҳирага кадр чақириш-йиғиш учун шаҳар ва республика миқёсидаги 15 га яқин ҳуқуқий идора ва ташкилотларга хат юбориб, судьяликка хоҳловчиларни таклиф этаяпмиз.

— Демак, бу тажриба судья бўлиш ортидаги илгариги айрим ножўя гап-сўзларга ўрин қолдирмайди, чек қўяди деб ният қилса бўлади. Муҳими, бу усул ҳақиқатан ҳам фақат малакали ва муносиблар судья этиб тайинланишига ишонч туғдиради. Козим Фозилович, суҳбатимиз сўнггида, фуқаролик ишлари бўйича пойтахт судининг раиси сифатида бу тизимни янада такомиллаштириш бўйича таклиф-мулоҳазаларингизни билишни хоҳлардик.

— Биринчидан, қонунлар судьяларнинг ишлашига қулай қилиб соддалаштирилса янада маъқул бўларди, деб ўйлайман. Бу борада мен унча мураккаб бўлмаган низолар — алимент, қарз ундириш кабиларга хўжалик судлари ишидаги мавжуд «Суд буйруғи» институти жорий этилишини истардим. Бунда фуқароларнинг ҳам, судьяларнинг ҳам ортиқча оворагарчилигига барҳам берилади. Яъни, алимент ундириш керак — ҳамма ҳужжатлар бор, қонуний. Томонларни чақириб суд мажлиси ўтказиш ўрнига жавобгарни алимент тўлашга жалб этадиган «Суд буйруғи»ни чиқариб қўяқолса ҳам қонун бузилмайди, иш соддалашади. Иккинчидан, фуқаролик ишлари бўйича судьяларга ёрдамчи, яъни «судьянинг ёрдамчиси» лавозими жорий этилса мақсадга мувофиқ бўларди. Сабаби, агар жиноят ишлари судьяга етиб келгунча 7-8 босқичда тайёрланадиган бўлса, фуқаролик ишларида «ишни» тайёрлашнинг барча жараёни — даъво аризаларини қабул қилиш, суд мажлисида кўришга тайёрлаш, низо бўйича керакли ҳужжатларни қабул қилиб олиш, гувоҳларни тегишли тартибда огоҳлантириш, суд мажлиси кунларини тайинлаш жадвалини тузиш, тегишли мутахассисларни чақириш, етишмайдиган қўшимча ҳужжатларни талаб қилиб олиш каби талай ишларнинг бари судьянинг зиммасида. Ҳолбуки, бу ишларни «судьянинг ёрдамчиси» бемалол бажарса бўлади. Айни пайтда бу лавозимда ишлаган ёш мутахассиснинг тажрибаси орта боради ва у судьяликка заҳирадаги энг муносиб номзод бўлиб етишиб боради. Судьянинг ишни қонуний, адолатли ҳал этишга вақти кўпроқ ажратилади. Бу Германия, АҚШ ва бошқа ривожланган давлатларнинг суд тизимида мавжуд тажрибадир. Учинчидан, Юртбошимиз ҳар соҳада ёшларга катта умид боғлаётганлари бежиз бўлмагани учун, ёшлардан судьялик заҳирасини такомиллаштира борсак яхши самара бериши тайин. Чунки улар тоталитар тузум тарбиясидан, мафкурасидан узоқ бўлган, янгича фикрловчи кишилардир. Улар шўро мафкурасидан йироқ бўлгани каби, шўро даври қонунларидан ҳам йироқ мутахассислар бўлиб етишиши керак. Айни пайтда ана шу ёш, бўлажак ҳуқуқшунос мутахассисларни олий ўқув юртидаёқ ихтисослаштирилса — мақсадга мувофиқ. Бунинг учун суд соҳасидаги ислоҳотни такомиллаштира бориб, Тошкент Давлат юридик институти университетга айлантирилса ва тегишли факультетлар қошида ўрта курслардан бошлаб талабалар ҳуқуқшунос-иқтисодчи, ҳуқуқшунос-қонунчи, фуқаролик ишлари, жиноят ишлари, маъмурий ишлар, хўжалик ишлари бўйича ҳуқуқшунос ихтисосликларига йўналтирилса, нур устига аъло нур бўлур эди.

— Суҳбатингиз ва таклифлар учун ташаккур. Бу яхши ниятларнинг рўёби йўлида сиз раҳбарлик қилаётган жамоага ҳам куч-қувват, илҳом мададкор бўлсин.

Суҳбатдош Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ.

РАССОМ ИЖОДХОНАСИДА

ТУЙҒУЛАРНИНГ ЁРҚИН ЖИЛОСИ

Ўзбекистон халқ рассоми Собир Раҳметов интеллектуал меҳнат кишиларининг, зиёлилар ички дунёсидаги юз бераётган руҳий, маънавий оламни қалбидан ҳис қиладиган ижодкордир. У кўнгли тубидаги туйғуларни, ички руҳий оламни ўз изланишларида теран пайқаб ифода этувчи рассом. Ижодкорнинг изланишларида шу хусусиятга алоҳида урғу берилганлиги бежиз эмас.

Собир Раҳметов 1973 йили Тошкентдаги рассомлик билим юртини тугатгач Санкт-Петербургдаги Репин номидаги рангтасвир, меъморлик, ҳайкалтарошлик институтида таҳсил олди. Шундан сўнг Ўзбекистон Бадиий академияси қошидаги аспирантурада академик Р.Аҳмедов раҳбарлигида билим олди. Ҳозирги кунда у Камолиддин Беҳзод номидаги миллий рассомлик ва дизайн институтининг доценти.

Собир Раҳметовнинг асарлари Ўзбекистон давлат Санъат музейи, Ўзбекистон Бадиий академиясининг кўргазмалар залида, Ўзбекистон Миллий банк галереясида, шунингдек, Англия, Туркия, Германия, Япония, АҚШ давлатларидаги шахсий коллекцияларда сақланиб келмоқда. Шу билан бирга Туркиянинг Анқара шаҳрида ва Вагиф банк галереясида рассомнинг шахсий кўргазмалари бўлиб ўтган.

Собир Раҳметовнинг «Ғафур Ғулом портрети», «Азамат Ҳатамов портрети», «Автопортрет» (икки вариантда), «Асанали Ашимов» портрети, «Юнус Ражабий» портрети ва бошқа асарлари ижоднинг турли соҳаларида изланишлар олиб бориб, ўзининг бутун қалбини, бор бисотини қолдирмасдан, борича шу йўлда сарф қилган, умрини шунга сафарбар этган шахсларнинг кўнгил тубидаги туйғуларни ранглар, композицион изланишлар ҳароратида, чизгилар эпкинида ёрқин ифода этади. Рассом ижодининг бу борадаги характерли хусусияти шундаки, у ички эпкинидан келиб чиқиб, ҳар бир портретга олинувчининг яратган образлари, изланишлари характеридан келиб чиқиб композицион ечимни ҳал қилади. Масалан, Ғафур Ғулом образида унинг ички дунёси, ижодий эпкини, асарларида яратган руҳий, маънавий олам ҳароратидан келиб чиқиб, шоирнинг сиймосини пластик ўта кучли эпкин билан шаҳар кўриниши, эски бозор фонида, шарқона манзара руҳи ҳарорати тафтида ифода этади. Шоирнинг босиб ўтган ижодий йўли, руҳий олами иложи борича характерли тафсилотларда, унинг характерига хос кескин ракурсларда ифода этилади. Худди шу хусусият Азамат Ҳатамов портретида ҳам тўла-тўкис намоён бўлади. Рассом Азамат Ҳатамовни устахонада ўзи яратган образлари қўйнида, муҳитида, унинг ижодига туртки берган, идеалига айланган, унга устозлик қилган антик ҳайкал фонида характерига хос кескин руҳий ҳолатда ифода этади. Ҳайкалтарошнинг жўшқин қалби, қолипга сиғмайдиган характери, ички туғён урган ҳарорати юз кўринишида, башанг, кишида ҳайрат уйғотувчи кескин ҳолатида бутун борича юзага чиққан. Ички важоҳати, қайтарилмас жўшқин руҳий олами ўта таъсирли ва ифодали очиб берилган. Собир Раҳметовнинг ифодавий тили, ўз фикрини юзага чиқаришдаги шижоати, аниқ ўрнига тушган, мўлжалга бориб теккан ишлаш услуби, бу борада ўқиган мактаби, олган билими, босиб ўтган ижодий, ҳаётий йўли ушбу картинасида тўлалигича яққол кўринади. Ижодий имкониятининг моҳияти англанади, тушунилади. Рассом замондошларимиз интеллектуал руҳий олами, ички дунёсини кашф қилишда ўзининг бу яратган қайтарилмас образлари орқали атроф-муҳитимизда биз билан яшаётган кишиларнинг ёрқин образини ишлаб, келажакка давримиз руҳини етказишда, шу куннинг жўшқин ҳароратли тафтини, ўчмас сиймолар руҳини абадийлаштиришга салмоқли ҳисса қўшмоқда.

Абдували ЭГАМБЕРДИЕВ,
Ўзбекистон Рассомлар уюшмаси аъзоси, катта илмий ходим.

СУРАТДА: Собир Раҳметов навбатдаги асар устида ишламоқда.

2002 — ҚАРИЯЛАРНИ ҚАДРЛАШ ЙИЛИ

Ҳаётдаги суянчиқларимиз

«Қари билганни — пари билмас».
«Қариянг бор — бараканг бор».

Бу мақолларда қарияларнинг оқил-донолиги, тажрибакорлиги, меҳрибонлиги, адолат юзасидан иш тутиши қайд этилиб, уларни ҳурматлаш, қўлдан келган яхшиликни улардан аямаслик, айтган сўзларига қулоқ солиб, берган панд-насиҳатларига амал қилиш зарурлиги уқтирилади. Бу мақолларнинг келиб чиқиши халқнинг қуйидаги бир афсонаси билан боғлиқ:

Ривоят қилинишича, қадим замонда қарияларни ўлим тоғига олиб бориб ташлаш одати бўлган экан. Шунда отасини жуда яхши кўрадиган бир йигит уни ўлим тоғига олиб бормай яширган. Кунлардан бир кун подшо кема билан дарё саёҳатига чиқибди. Иттифоқо кучли довул бошланиб, кемани дарёнинг чеккасига чиқариб ташлабди. Подшо ва унинг хизматкор йигитлари қирғоққа тушишибди. Бу ер парилар юрти экан. Улар атрофни айланиб юриб, дарё ёқасидаги бир тепаликка келиб қолишибди. Подшо дарёга қараса, тухумдай бир гавҳар ярақлаб турганмиш. Дарҳол йигитларга шу гавҳарни олиб чиқишни буюрибди. Йигитлар бирин-кетин сув остига шўнғиб, гавҳарни тополмай, қуруқ қайтиб чиқаверишибди.

Подшонинг жаҳли чиқиб, бошқаларни туширса, улар ҳам тополмай чиқишибди. Сирли гавҳарга қизиқиб қолган подшо: «Бу гавҳарни кимда ким топиб чиқса, унга катта бойлик инъом қиламан. Топа олмай чиққанларни ўлимга маҳкум этаман», деб шарт қўйибди. Навбат ҳалиги отасини яширган йигитга келибди. У: «О, энди куним битди», деб отасининг олдига кириб видолаша бошлабди. Шунда отаси: «Дарёга тушмасдан олдин тепани бир қарагин. Ҳеч вақт гавҳар дарёнинг сатҳида бўлмайди. Қирғоқдаги дарахт шохида бирор қушнинг ини бўлса керагу, гавҳар ўша инда тургандир. Шунинг шуъласи дарёга тушаётган бўлса керак. Ўша дарахтга чиқиб қидир», деб маслаҳат берибди.

Йигит отаси айтгандек қилиб дарахтнинг дарёга эгилган шохига эҳтиёткорлик билан чиқиб борибди. Қараса, ҳақиқатан ҳам пастга энғашган бир қуш инида гавҳар ярақлаб турган эмиш. Йигит дарҳол уни қўйнига солиб, олиб тушибди. Инда гавҳар борлигини шу юртнинг эгалари бўлмиш парилар ҳам билмас эканлар. Подшо йигитдан: «Буни қандай қилиб билдинг?» деб сўрабди. Йигит отаси ўргатганлигини айтишга мажбур бўлибди. Шу-шу ўша машъум ҳукм бекор қилинган экан... Албатта, бу оғир ривоятни баъзи тошюрак кимсалар хулоса чиқарсин, деб келтирдик.

Чеҳраларидан нур, ақл ёғилиб турган нуроний кексаларимиз яшаётган хонадонлардан **файз, барака, ҳамжиҳатлик аримайди. Бирор йиғин ўтказмоқчи ёки келажак режаларини тузмоқчи бўлсак, бошимизга мушкул иш тушса, дарҳол донишманд кексаларга маслаҳат соламиз. Уларнинг катта ҳаётий тажрибаси, доно ўгитлари албатта, қўл келади. Доно кексаларсиз биронта тўй-маъракалар ўтмайди. Ҳаётда асосий суянчиғимиз ҳам кексалардир. Юртбошимизнинг ушбу йилимизни «Қарияларни қадрлаш йили» деб эълон қилганликларининг ўзи ҳам бизнинг кексаларга бўлган чексиз ҳурмат ва эҳтиромимизни намоён этиб турибди.**

Қадимий одатимизга кўра, узоқ-яқин қариндош-уруғлар қариялар яшаб турган уйга вақти-вақти билан келиб, уларнинг ҳол-аҳволидан хабар олиб турадилар ва шу баҳона бир-бирлари билан ҳам учрашадилар. Катталарга ҳурмат халқимизнинг азалдан қолган яхши одатидир. Одатимизга кўра, катталар ҳамма ерда ҳурмат-иззатда бўладилар. Уйнинг тўрига ўтқазилиб, қуйилган чой, сузилган овқатнинг олди даставвал уларга узатилади. Кўп нарсалар уларнинг маслаҳати, раъйи билан қилинади. Уйда катталар бор пайтда уларни безовта қилмасликка тиришилади. Катталар ҳузурида болалар ҳам ўзларини тутиб, ортиқча шўхлик қилишмайди. Кексалар уйдан чиққанда ўриндан турилади, уларга меҳрибонлик кўрсатилади. Оёқ кийимлари тозаланиб, тўғрилаб қўйилади. Кўча-кўйда катталар ўтиб қолганда қўлни кўксига қўйиб, биринчи бўлиб салом берилади, четроқ туриб, уларни ўтказиб юборилади.

Қариялар, ёши улуғларни нима учун ҳурмат қиламиз? Ўзимизнинг бува, бувижонларимизни олайлик. Улар онамиз, отамизнинг азиз кишилари, уларни емай-едириб, киймай кийдириб ардоқлаб ўстиришган, ўқитиб ҳунарли қилишган. Вояга етказиб, ўғилларини уйлаб, қизларини узатиб бахтини тилаб қолишади. Қариганда белимга қувват, кўзимга нур бўлармикан, деб ният қилишади.

Бува, бувижонлар ҳам бир вақт бола бўлишгани, касбкорлари, эл-юрт учун қилган хизматлари, оила, фарзандлари учун чеккан азиятлари (уларни ҳунар эгаси қилиб эл-юртга қўшганлари борми, охири уларни уйлик-жойлик қилиб, бола-чақали бўлиб кетгунларига қадар мададкор бўлишгани)ни, ҳамма-ҳаммасини, уларга сўзлаб бериши яхши. Шунда болалар кўз ўнгида катталарнинг обрў-эътибори яна ошади. Кексалар ҳақиқатан ҳурматга сазовор кишилар эканини билиб оладилар.

Кексалар ёшларга кўп яхши одатларимизни ўргатишади. Ҳар куни ота-онангга, ўзингдан каттага салом бер, катта одам эшикдан кириб келганда ўрнингдан туриб салом бер, каттадан олдин дастурхонга қўл узатма, катталар олдида оёғингни узатиб ўтирма ёки ёнбошлама, катталардан бемаслаҳат иш қилма, ўзбошимча бўлма, кўчада юк кўтариб келаётган одамга ёрдамлаш, ота-онангни гапига қулоқ сол, гап қайтарма, мабодо ота-она нотўғри гапириб қўйса ҳам юзига тик қарама.

Она уйидан нолиб келган қизига: «Болам, ўша уйда тиниб-тинчиб кетишни истасанг, мени аясанг, зинҳор майда-чуйда гапларни ташиб юрма, қудалар билан ўртадаги муносабатга совуқлик туширма. **Қайнонанг кўпни кўрган аёл, нима деган бўлса болам, деб айтган. Шуни билиб қўйгинки, бу қайтар дунё, нима эксанг шуни ўрасан!»** деб насиҳат қилади.

Қайнона «болам» деб ҳаётнинг аччиқ-чучугини тотган одам сифатида уй-рўзғор тутиш, муомала-муносабат, одамгарчилик, умуман ёш келинга — аёлларга кўрк бўлган фазилатлар ҳақида **ётиғи билан «жон болам» деб гапирса, келин «қошини чимирмай», «тумшаймай», тилига эрк бермай, тўғри қабул қилиши одобдан. Қайнонани дўст деб билган, тушунган келин** суюкли келин бўлади, турмуши ширин, тотув ўтади. Бу билан турмуш ўртоғининг ҳам ҳурматини қозонади. Онасининг иззат-ҳурматини жойига қўяётган рафиқасини ҳар қандай эркак ардоқлайди. Бир муҳаббатига икки муҳаббат қўшилади. Бундай келинни хонадондаги бошқа катта-кичиклар ҳам сийлашади.

...Назираҳон тиниб-тинчиб кетса бўладиган оилага тушганди. Пишиқ-пухтагина бўлмади. Бўлар-бўлмас гапларни уйига ташиб, ўртага совуқчилик солди, умр муросани ўйламади. Отанинг «хотамтой»лиги, онанинг катта керимлиги қиз бахтининг заволи бўлди. Назира энди қайнонасининг гапларини эслаб, йиғлаб ҳам олди. «Болам, эрта туришликнинг хосияти кўп. Хотин киши чаққон, саранжом-саришта бўлса, исрофгарчиликка йўл қўймаса, уйи уй, жойи жой бўлади. Оилада нималар ўтмайди дейсиз. Хотин киши оғир-вазмин бўлиши, ҳамма нарсани яхшиликка бурса олам гулистон. Эрга ҳам мулозамат қилишни билиш керак...»

Энди ўйлаб кўрса, қайнонаси ўшанда ёмон гап айтмаган экан. Онасидан хатолик ўтди. Қизи уйдан гап олиб келганда уришиб, қайириб ташламади. **«Қайноналик келин — қарқара келин, қайнонасиз келин — масхара келин»,** деб бекорга айтишмаган-ку?!

Шу ўринда қуйидаги мулоҳазаларни келтириш ўринлидир, деган хулосага келдик. Яъни, биринчидан, қарияларни сийлаш, хизматларида бўлиш ҳар бир ақли расо ўғил-қизнинг инсоний бурчидир.

Иккинчидан, кўча-кўйда, тўй-ҳашам, маърака-йиғинларда катталарга ҳурмат сақлашни, салом беришни, улар ўтиб кетмагунларича четда одоб сақлаб туришни, хизматларида бўлишни одобдан деб билинг.

Учинчидан, катталар ҳузурида бачкана қилиқлар қилиш, маҳмадонагарчиликка бориш одобдан эмас.

Тўртинчидан, иложи борича уларга яхши муомалада бўлиш, хизматларини оғринмай бажариш, дуоларини олиш ақлли йигит ва қизнинг бурчидир.

Бешинчидан, уларнинг панд-насиҳатларига қулоқ солиш, айтганларини қилиш, улардан яхши одатларимиз, расм-русумлар, ривоят, ҳикоят, ҳикматларни, етти авлодимиз, уларнинг касб-корлари, қилган эзгу ишлари, насл-насаблари ҳақида билиб олиш ҳам фойдали ҳам савобли ишдир.

Олтинчидан, қизлар бувиларидан алла, лапар, қиз узатиш, тўйларда айтиладиган «ёр-ёр», меҳмон кутиш, қудаандалар билан бўладиган муомала-муносабатга доир айтишувларни, чеварлик, бичиш-тикиш ишлари — дўппи, қийиқча, узатиладиган қизлар учун тикиладиган сеплар — палак, гулкўрпа, чойшаб, жойнамоз тикиш, уй-рўзғор тутиш, тежамкорлик, ҳалол-ҳаромнинг фарқига бориш, пазандалик, ош-овқат пишириш, нон, патир, сомсалар ёпиш, қизларга хос — ярашувлик одат-фазилатларини билиб олсалар, нур устига аъло нур бўлади.

Еттинчидан, ўғил болалар буваларидан ота-боболарининг ҳунарлари, ким бўлишгани, қандай иш билан шуғулланишгани, эркакларга хос одат-фазилатларни — кураш, айтишувлар, улоқ чоптириш, чиллак ўйини, варрак учириш, гап, аския айтиш, меҳмон-излом кутиш, сузиш, отда юриш, бозор-ўчар, савдо-сотиқ ишлари, деҳқончилик илми, омонатни сақламоқ, дўст тутмоқ каби йигитликка хос сифатларни эшитиб, билиб олсалар янада яхшироқ бўлади. Ота-боболарнинг эзгу ишлари наслдан наслга ўтиб, миллий қадриятларимиз ўзини кўз-кўз қилади.

Хулоса қилиб айтганда, оиламиз файзи, баракаси бўлган ота-оналаримиз (кексалар) илоҳим бахтимизга омон бўлишсин, ўғил-қизларининг роҳатини кўриб, дуоларини қилиб, яшаб юришсин!

Ойша ТЎРАЕВА,
педагогика фанлари номзоди, профессор.

ТАЪЛИМ

Уюшма фаолияти ривожланмоқда

Бугунги кунда ёшларимизнинг ўз билимларини янада оширишга, айниқса чет тилларини ўрганишга қизиқишлари тобора ортиб бормоқда. Уларнинг хоҳлаган чет тилини ўрганишлари учун барча имкониятлар мавжуд. Жумладан мактаб, лицей, коллеж ҳамда олий ўқув юртларида талаба ва ўқувчиларга чет тиллари чуқур ва мукаммал ўқитилмоқда. Шунингдек, шаҳримизда ўқитувчи ва ўқувчиларнинг чет тилларини ўрганишлари, малакаларини янада оширишлари борасида тил ўқитиш маркази, турли хил махсус курслар ҳам самарали фаолият юритмоқда.

Яқинда шаҳримиздаги республика Тил ўқитиш марказида инглиз тили ўқитувчилари ассоциацияси янги офисининг очилиш маросими бўлиб ўтди. Шуни айтиш керакки, ушбу марказ олти йилдан буён фаолият юритиб, ҳозирги кунда Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети, Америка ва Британия элчихоналари билан ҳамкорликда иш олиб бормоқда. Ассоциация фаолияти тобора ривожланмоқда. Жумладан яқинда Жиззах ва Термизда унинг филиаллари очилди.

— Бизнинг асосий мақсад ва вазифамиз инглиз тили ўқитувчилари ҳамда шу тилни ўрганишга аҳд қилган ёшларга ҳар томонлама услубий ёрдам бериш, ўқитувчиларнинг малакаларини ошириш, энг замонавий адабиётлар билан таъминлашдан иборат, — деди жумладан республика Тил маркази директори Аббос Ирисқулов. — Тил билган эл билади, деган ажойиб мақол бежиз айтилмаган. Бугунги кунда кўплаб ёшларимиз хорижда билим олиб, меҳнат қилмоқдалар. Ҳамма соҳада ёшлар Ўзбекистонимиз довруғини жаҳонга танитмоқдалар.

Янги ассоциациянинг очилиш маросимида Америка Қўшма Штатларининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Ж.Хёрбст, Буюк Британиянинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси К.Ингэм, республика Олий ва ўрта махсус таълим вазири С.Ғуломов сўзга чиқиб уюшманинг келгусидаги ишларига муваффақиятлар тилашди. Маросимда шунингдек, АКСЕЛС, АЙРЕКС, СОРОС фонди, Британия Кенгаши вакиллари ҳам қатнашдилар.

Дилором ИКРОМОВА

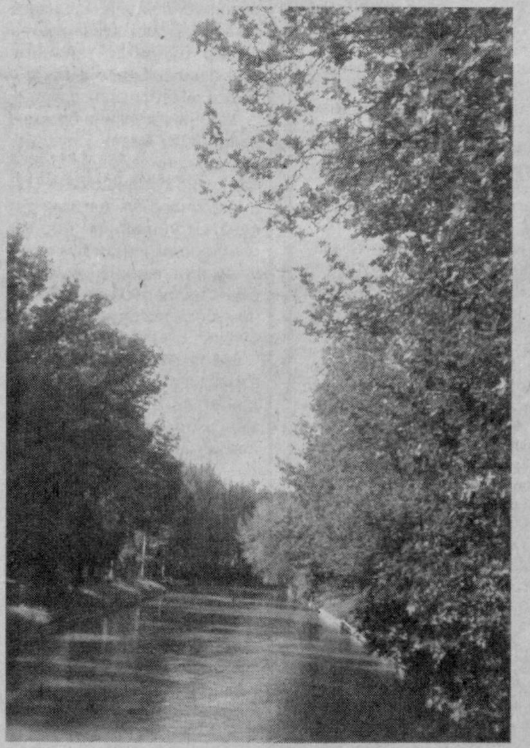

Сокин сой бўйлари чорлайди бизни.

Шарқ дурдоналари

Оз-оз ўрганиб доно бўлур...

● Ҳар нарсанинг ўзига яраша қиммати бор. Қилинмоқчи бўлган яхшиликнинг қиммати эса уни тезроқ амалга оширишдадир.

● Айтмоқчи бўлган гапингни ва қачон гапиришинг кераклигини яхши мулоҳаза қилиб, сўнгра гапир.

● Мурувват ва мардликнинг мукаммал ҳолда бўлгани ахлоқ ва тарбия жиҳатидан ҳаммага маъқул, марғуб бўлган одамда кўринади.

● Гўзал хулқ ва тарбияли онанинг хислатлари, яхши феъл-атвори фарзандларига ўтади, улар ҳам шундай гўзал хислатларга эга бўладилар.

● Кўп кулиб, масхарабозлик қилган одамнинг ҳурмати камаяди, салобати ва обрўси пасаяди.

● Ота ўз фарзандларига мерос этиб молу дунё эмас, одоб-ахлоқ қолдириши керак. Молу дунё мероси кундан-кун камайиб, одоб-ахлоқ мероси эса ошиб боради.

● Ўзинг ҳимматли бўл, ота-бобонг ҳимматини сўзлаб, мағрур бўлиб юрма.

● Ўзига душман бўлган жоҳилнинг бошқаларга дўст бўлиши қийин.

БАЙТ:

Ризқ топмоқда чумолидек кучингга йиғлагил,
Пашшадек хониш қилиб ҳар суфрадан қувланмагил.

● Бир қари киши Ҳотам Тойдан бироз шакар сўради. Ҳотам унинг сўраганидан ўн ҳисса кўпроқ шакар берди. Ҳотамнинг хотини эътироз қилиб:

— Ахир у чол бироз шакар сўраган эди, сиз эса сўраганидан ўн ҳисса кўпроқ шакар бердингиз, бу нима қилганингиз? — деган эди, Ҳотам кулиб айтди:

— Тўғри, у ўз эҳтиёжига яраша сўради, бундан ортиқ сўрашга шарм қилди, ўзига эп билмади. Агар мен унга сўраган миқдорда шакар берсам, сахийлигимга, шон-шарафимга тўғри келмасди, шунга кўра сўраганидан зиёда шакар бердим, оз беришни ўзимга эп кўрмадим.

БАЙТ:

Саховат қилур неки бахт ихтиёр,
Ки бўлгай саходан киши бахтиёр.

● Луқмон Ҳакимдан:

— Сиз бировнинг қора баданли чўпони эдингиз, нима улуғ даражага кўтарди? — деб сўрадилар. Луқмон Ҳаким айтди:

— Доимо тўғри сўзладим, омонатга хиёнат қилмадим, маъносиз, беҳуда сўзлар сўзлашдан чекиндим. Мана шу уч хислат мени улуғ даражага кўтарди.

● Донишмандлардан Абулмуин айтади:

— Ақл, идрокдан маҳрум бўлган бош сувсиз чашмага, адабсиз, тарбиясиз йигит эгар-жабдуқсиз отга, шарм-ҳаёсиз хотин тузсиз таомга, илмига амал қилмаган олим хушбўй гули йўқ бўстонга ўхшайди.

БАЙТ:

Илм агар дилга урар — ёринг эрур,
Урса танга, шубҳасиз, моринг (илон) эрур.

● Султон Маҳмуд Ғазнавий жуда хунук, бадбашара одам эди. Кунлардан бир кун ойнага қараб, хунук башарасини кўриб афсусланиб ўтирарди. Шу пайтда вазири келиб қолди. Султонининг қайғуриб ўтирганини сезиб:

— Сизга нима бўлди? Нега қайғуриб ўтирибсиз? — деб сўради. Султон унга:

— Чиройли юзга ҳамма қарайди, менинг юзимдек хунук юзга эса қарашдан ирганади, шунинг учун қайғуриб ўтирибман, — деди.

Вазир тасалли бериб айтди:

— Қайғурманг, ташқи қиёфага минг кишидан биттасигина қарайди. Ҳаммани ўзига қаратиш учун эса одамнинг ташқи қиёфаси эмас, сийрати (ички олами) гўзал бўлиши шартдир. Халққа зулм қилманг, инсоф, адолатли, шафқат ва марҳаматли бўлинг, очиқ юз, ширин сўз, хушмуомалаликни ўзингизга шиор қилиб олинг. Ана у чоқда халқнинг муҳаббатини жалб этасиз. Халққа сизнинг хунук башарангиз эмас, гўзал сийратингиз керак. Сийратингиз гўзал бўлса, халқнинг қалбини ўзингизга тортиб оласиз.

БАЙТ:

Ҳар кишининг сийрати бўлса гўзал,
Одамийлар одами билгил ўшал.

● Молсизликдан қашшоқ бўлсанг ҳам, ақлдан бой бўлишга ҳаракат қил, чунки мол билан бой бўлгандан ақл билан бой бўлган яхшироқдир: ақл билан мол тўпласа бўлади, аммо мол билан ақл тўплаб бўлмайди.

● Ўзини доно санаган нодондан сақлан.

● Икки тоифа одам беҳуда ишлаб, беҳуда ҳаракат қилган бўлади: бири мол-мулк йиғиб фойдаланмаган, иккинчиси эса, илм олиб унга амал қилмаган одам.

БАЙТ:

Ҳарчанд ўқибсан, билимдонсан,
Агар амал қилмадинг, нодонсан.

● Буюк олим Абулқосим аз-Замахшарий айтади:

— Хушсифат ва яхши хулқлар зийнатламаган кимсани ипак кийимлар зийнатлай олмайди. Ернинг зийнати олимлар билан, кўкнинг зийнати юлдузлар биландир.

Илм бир тоғ мисолдир, у тоғдан ошув кўп душвордир, тушув эса осондир. Билувчи билан кўп текшириб тадқиқ кашф этган билимдон орасида фарқ каттадир, капалак ҳам, қарчиғай ҳам қанот қоқиб учади, аммо икковининг учиши бирдай эмас.

БАЙТ:

Чин олим ҳийладан узоқдир, узоқ,
Нурнинг ўз сояси бўлмайди ҳеч чоқ.

● Абу Али ибн Сино айтади:

— Инсонда доим турадиган ҳусн ва латофат-ҳаё ила иффатдир. Ҳаёсиз юз жонсиз жасад кабидур.

● Ҳаё пардаси ила ўралмиш инсонларнинг иффат пардаси йиртилмас. Бу чодир шундай муборакдир, анча-мунча шундай хатоларни беркитиб йўқ қилур.

БАЙТ:

Дурга садаф бўлмаса парда-ю либос,
Қатра сувга қўшилиб кетарди халос.

САНЪАТ

Париждаги ғалаба

Яқинда Франциянинг пойтахти Парижда халқаро ёш пианиночиларнинг кўрик-танлови бўлиб ўтди. Танловда Франция, Италия, АҚШ, Литва, Грузия, Россия ва бошқа давлатлардан 250 дан ортиқ ижрочилар 6 та гуруҳга бўлиниб ўзаро беллашдилар.

Парижнинг славян мусиқа консерваториясида ўтказилган ушбу танловда ўзбекистонлик 4 нафар ёш истеъдод эгалари ҳам ўз маҳоратларини намойиш этдилар. Биринчи гуруҳ рўйхатидан жой олган энг ёш ижрочи, билим ва савияси билан ҳаммани лол қолдирган В.А.Успенский номидаги Республика ўрта махсус мусиқа мактаб-интернатининг 4-синф ўқувчиси Навфал Муқумий бош соврин «Гран при»га сазовор бўлди. Ушбу мактаб-интернатнинг 3-синф ўқувчиси Барчиной Кароматова эса биринчи ўрин совриндори бўлди. Шунингдек, иккинчи гуруҳ бўйича рақобатлашган ушбу мактаб-интернатнинг 8-синф ўқувчиси Васила Умарова фахрли иккинчи ўринни эгаллади. Учинчи гуруҳ таркибида эса 7-синф ўқувчиси Нафис Умеркулова «Гран при» соҳибаси бўлди.

Совриндорларнинг гала концертида парижлик мусиқа шинавандалари, танлов иштирокчилари ҳамда мураббийлари яна бир бор ўзбекистонлик ёш ижрочилар маҳоратини тан олиб, гулдурос қарсаклар билан олқишладилар. Ҳайъат аъзолари совриндорларга фахрий ёрлиқ ва совринларни топширар эканлар, келажакда бўлиб ўтадиган танловларда ҳам қатнашиб етук мусиқачи бўлишларига ишонч билдирдилар.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, ушбу халқаро танловда Марказий Осиё ва ўзбекистонлик ёш иштирокчиларга қатнашиш имкониятини яратган ҳомий ташкилотларнинг хизмати бениҳоядир. Маданият ишлари вазирлиги, Тошкент шаҳар ҳокимлиги, Сорос фонди, Navtov Ink — Америка компаниясининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси, «COSKOM» компанияси, «BREFAK LTD» француз фирмаси HYUNDAI MOTORS C.O.», шунингдек «Бизнес банк», «Турон банк», «Amro банк» раҳбарияти томонидан ёшларимизнинг қўллаб-қувватланиши, ютуқларга эришилиши Ўзбекистонимиз нуфузини яна бир поғонага кўтарди, десак муболаға бўлмайди.

Садбархон ЖЎРАЕВА

АСЛИДА БЎЛГАН ВОҚЕА

ШУМ БОЛАНИНГ ЎЗГИНАСИ

(Ярим чин, ярим ҳазил)

(Давоми. Боши ўтган сонларда)

— Қани айтинг-чи, нега? Сири нимада экан, билсак бўладими?

— Ҳой бола, эс-хушингни йиғиб ол, қанақасан ўзи, айтдим-ку, ҳеч қандай сир-пири йўқ, деб.

— Йўқ, бор, борки ўшанинг учун шунақа деяпсиз, бўлмаса айтмасдингиз.

— Айтдим-ку сенга қошиқнинг ҳеч қандай сири йўқ деб, — энди амакисининг жазаваси тута бошлайди. Унга сари Фарҳод эзмаланиб сўрайверади! Хўп, эрмагини топиб олган-да!

— Кўп бошимни оғритма!

— Сизниям бошингиз оғрийдими?

— Ҳой, сен қандай ҳайвонсан ўзи.

«Ҳайвон» сўзини эшитган Фарҳод бирдан жимиб қолди. Бошини қуйи солиб оғир «уф» деб хўрсиниб ҳам қўйди. Сўнг тўнғиллади:

— Ишлари тушса Фарҳоджон, Фарҳоджон. Ёкмай қолсам...

— Сен бачанинг ўзи калланг ишламайди, — баттар силтаб ташлади, амакиси...

— Нима қиляпман сизга!

— Ҳеч нима, — оғир хўрсинади амакиси, — нервимга тегяпсан, билдингми, нервимга.

— Сизда ҳам нерв борми? — яна ҳазилга кўчади Фарҳод.

— Ҳа, нерв бор, билгинг келаётган бўлса.

— Қани ўша нервни менга бир кўрсатинг?

— Нима қилардинг?

— Олдин сиз кўрсатинг.

— Йўқ!

— Келинг яхшиси, каллангизни уқалаб қўяман.

Амакисининг кайфияти ўзгариб, уқалаб қўйй, деган гап унга мойдай ёқиб тушса қолди.

— Бу бошқа гап, кел, уқаласанг уқалай қол, — дейди ёш болалардай севиниб.

Фарҳод амакисининг сочи тақирлаб олинган думалоқ бошини бир-икки йўлигина уқалаган бўлди-да, яна майнавозчиликка ўтади. Амакисининг бурнини маҳкам ушлаб, у ёқдан-бу ёққа қимирлата бошлайди.

— Ҳой бола, сен нима қиляпсан ўзи? — жаҳли чиқиб кетди унинг.

— Уқалаяпман, — деди тиржайганча Фарҳод.

— Шундай уқалайдими, бурнимни узиб туширай дединг-ку!

— Қандай уқалайди бўлмаса? — ҳингир-ҳингир кулади.

— Аста-аста Фарҳоджон, яна «жон» қўшиб мулойим гапира бошлайди амакиси. — Аста-аста уқалайвер!

— Бир нарсани айтиб берайми? — деди Фарҳод эсига нималардир тушиб қолди шекилли.

— Айтсанг-айта қол, фақат ҳам уқала, ҳам гапир!

— Ҳо, ёқмай кетсин, — деди-да, гапида давом этди. — Сизни-чи, бир ҳафта каптархонага қамаб қўйиш керак экан.

— Нега энди? — ҳайрон бўлди амакиси.

— Тез тузалар экансиз?

— Сенга бу гапларни ким айтди?

— Эшитдимда, бир доно кишининг маслахати бу!

— Қоровул гапириб бергандирда яна.

— Ҳа, топдингиз. Қадим-қадим замонда чечак, фалаж бўлган беморларни каптархоналарда даволашган экан, беҳазил...

Шифохонада кунлар шу тарзда ўтиб борарди. Зерикишга вақт йўқ. Амаки ва амакивачча мусобабатини дастлаб кузатган одам, бошида дили ранжиши ҳам мумкин. Булар ярим чин, ярим ҳазил экинлигини тушуниб етгач, уларни ўз ҳолига қўйиб қўйишарди. Бу қондошлар бир дақиқа ҳам бир-бирларисиз яшай олмасликларини борган сари чуқур ҳис этиб боришарди. Бошқача айтганда, бирпас кўришмаса, бир-бирларига ичикиб қолишарди. Туя силкинса, эшакка юк бўларкан. Яхшиям, амакисининг бахтига шу йўлинқарқ амакиваччаси, кимсан Фарҳоджон бор экан! Уни уришсам, сўксам этидан ўтгани билан, кўнидан ўтмайди. Кўпол ҳазилларимни, шунчаки, чивин чаққандай сезиларлимас. Бошқача айтганда, ҳазил — ҳазилнинг таги зилга сираям яқин келмайди, бекорчиликдан келиб чиққан ҳазиллар булар! Пичоқ ўз сопини кесмайди-ку, ахир! Бир калима ширин сўз қилчинг қанига киритгани сингари, икки оғиз ширин сўз айтишиб, амаки ва амакивачча бир-бирларини шу заҳотиёқ кечириб кетаверарди.

Бир куни Фарҳод тушмагур оғзидан гуллаб қўйса бўладими.

— Соғ вақтларида бир йиллаб ҳам Косонга бормасдилар. Энди бўлса, Косондан ҳеч ким келмаяпти, Қаршидан ҳам дарак йўқ, деб хафа бўладилар!..

Бу гапларни хонадагилар эшитишди, лекин улар юрак ютиб, нима гаплигини сўрашга ботинолмадилар. Бу «сир» фақат Фарҳодга-ю, амакисига аён! У ерда Косонда амакисининг бир оёғи гўрда отаси-ю онасининг йиллаб ўғлининг йўлларига кўз тикиб ётишганини бу ердагилар қаёқдан билишсин? Уларга ошкор қилиб қўйса, амакиси нима деган одам бўлади ахир?! Ишқилиб, ўғлингиз Тошкентда оғир дардга чалиниб ётибди, деб ота-онасига айтиб қўйишмаса бўлгани?! Ўғли соғ пайтида карилиб юраверган экан-у, қари ота-оналаридан бориб хабар олиш эсга ҳам кириб чиқмаган экан.

Одам боласи йўлдан чиқса-чиқсин-у, аммо элдан чиқмасин экан. Элдан чиққанинг — ота-онангдан, ака-ука ва опа-сингилингдан, қариндош-уруғ, ёр-у биродарингдан, яқинларингдан чиққан ҳисобланар экан.

Ҳеч кимни, илоҳим, йўлдан оздирмасин экан!

4. Биринчи хотин — гул хотин

Хотиннинг ёмон бўлса, меҳмонинг кетар, отинг ёмон бўлса, дармонинг кетар!.. Яхши бўлса хотининг ёруғ жаҳоннинг жаннати, ёмон бўлса хотинингг ҳеч ерда қолмайди бутунинг!.. Бу гапларнинг мағзини кейинроқ, ҳа, кейинроқ Фарҳоднинг амакиси тушуниб етса ажабмас!

Фарҳоднинг гапи оғзида қолганди, шу пайт хонага амакиси қўлида тугун кўтарган бир жувон билан кириб келди. Аёл хонадагилар билан саломлашиб, тўрга ўтди-да, тугунини ечиб, овқатни стол устига олиб қўйркан!

— Мурод оби, обқат исси, бет тамли бўлгон, ичигиз, — деди татарчалаб. Бундай муомаладан хижолат тортган Мурод хотинига бир ўқрайиб қараб қўйди. Атрофдагилар ҳам ҳайрон бўлишди. Ҳақотки, Ўзбекистонда яшаб туриб, ўзбек тилини ўрганиб олмаган бўлса?! Ҳатто кеча келган корейс ҳам тупа-тузук қийналмай ўзбек тилида гаплаша олади-ку ахир?! Орадан сал ўтмай татар хотин эри билан ўзбек тилида шунақам чиройли гаплаша кетдики, бу ёқдагиларнинг оғзи очилди-қолди. Демак, ўз она тилини ҳали унутмаганини бу ердагиларга бир кўрсатиб қўйй, яъни намойиш қилай, деди-да!

— Женя эртага келади, нима егингиз келяпти? — сўради собиқ хотини.

— Менга барибир, нима бўлсам!

— Паловхон тўра! — лукма ташлади Фарҳод.

— Катталар гаплашганда кичкинтойлар жим ўтиради, шекилли, — жеркиб берди амакиси.

— Фарҳод яхши патсан, уни ҳадеб койийверманг, — деди янгаси унинг томонини олиб.

— Яхши патсан бўлмай кетсин, лекин шу яхши эканлигини тез унутиб қўйдиган одатлари ҳам йўқ эмас, — деди Мурод бироз кўрслик қилиб қўйганидан ҳижолат тортиб.

— Мен кетдим, яхши қолинглар, — деди аёл хайрлашар экан. — Ҳаммангиз соғайиб уй-уйларингизга, бола-чақаларингиз бағрига қайтиб боринглар...

Эртасига куёви Женя етиб келди. Бир халта нарсани стол устига қўйиб қайнатасини айлантиргани олиб чиқиб кетиб, бир соатлардан кейин қайтиб келишди. У ҳам хамма билан хайр-хўш қилиб, йўлга отланди. Кеча хотини, бугун куёви келиб кетди. Эртага қизи Гули келади. Мурод икки кундан бери бир нарсани сўрамоқчи бўлиб чоғланади-ю, негадир тил қурмагур ҳадеганда айланиши келмайди. Сўрашга ботинолмади, ирода кучи тополомаётганидан асабийлашиб ҳам қўйди. Қийналганда-қийналиб кетди. Сўраса, унинг тилини ҳеч ким кесиб олмайди-ку! Ахир, у қизи Гўзални қанчалар яхши кўради, жонидан ало кўради!..

— Гўзал яхши юрибдими, соғлиғи ва ўқишлари қандай? Кейинги сафар келаётганларингда ўзларинг билан бирга олиб келинглар! — деб айтишга тили бормайди, айтмоқчи бўлади, айтолмайди. Ҳикилдоғига нималардир тиқилиб тургандай, бу гапларни айтишга йўл қўймаётгандай туюлади. Хотини ҳам неча марта оғзини пойлади, ана сўраб қолар, мана сўраб қолар, деб. Шуларни ўйлаганида Мурод ич-ичидан, ўзини ўзи еб қўйгандек эзилди. «Йўқ, шу бугуноқ кўнгироқ қилиб, гаплашаман, албатта!» дея аҳд қилди-да Фарҳод билан етаклашиб, биринчи қаватдаги телефонга тушиб борди.

— Мурод аввал хотини билан ҳол-аҳвол сўрашгач, қизи Гўзални телефонга чақиртирди. Узоқдан Гўзалнинг ёқимли овози эшитилди.

— Дадажон, яхшимисиз, салом алайкум, дадажон!..

— Қизим, Гўзалим, яхши... — деди-ю, Мурод ўзини тутолмай хўнграб йиғлаб юборди, бошқа қизи билан гаплаша олмади. Фақат телефонда қизининг юпатган овози эшитиларди, холос.

— Дадажон, йиғламанг, тузалиб кетасиз, дадажон!..

Мурод хонага қайтар экан, йўл-йўлакай ўзидан-ўзи нафратланиб кетди: «Худонинг жазолаб қўйгани шу бўлса керак».

Бу гапни унга Қаршидаги вилоят касалхонасида ётганида шу татар хотини ҳам айтганида унда қаттиқ ранжиган эди, энди ўйлаб қараса ўшанда у аччиқ, бироқ ҳақ гапни айтган экан. Хозир ўзига шундай хулоса чиқариб олганди. Ўшанда хассаси билан уриб, хотинининг бошини ёришига сал қолган эди. «Хай-хай»лаб қўлини ушлаб қолишмаганда худо билади, бу хотиндан ҳам жараб қолган бўлармиди. Гўзалнинг-ку онасига тўққиз кунлигида сал юмғак ўғай она — Муроднинг Қаршидаги хотини Салима (бундан тўрт йил бор) қўлида тарбияланиб келаётганидан-ку, у тушкунлигидан чигириб ялдан бирга кечирганларини ҳеч кимнинг бошига солмасин. Унинг бахтига, яхшиям дадасининг катта хотини — татар аёл бор экан, бўлмаса ўғай она қўлида яна не-не кўргиликларни бошидан ўтказарди.

Ўшанда татар хотини Қаршидаги шифохонага эрини кўришга борганида бу ерда кундоши Салимани, Муроднинг ака-укалари ва қизи Гўзални учратиб қолди. Касалхонадан чиқишгач ўғай она — Салима, Гўзалнинг бир чеккага чақириб олиб:

— Агар отанг ўлса, сени ҳам ўлдираман, итвачча! — деб ўшқириб турганини татар хотин эшитиб қолди. Шундан кейин у Гўзални ўзи билан бирга Тошкентга олиб кетишга аҳд қилди.

Миршароф МУҲСИМОВ

(Давоми бор).

ФУТБОЛ

«Академия» — Кубок соҳиби

Мана етти йилдирки, пойтахт стадионларида футбол бўйича иккинчи лига жамоалари ўртасида Тошкент шаҳар ҳокими Кубоги учун мусобақалар ўтказиб келинмоқда. Шаҳримизда футболни янада оммалаштириш, ёшлар ўртасида спортнинг ушбу турига муҳаббат уйғотиш мақсадида уюштирилаётган Кубок беллашувлари ҳамшаҳарларимизда катта қизиқиш уйғотмоқда.

Бу йил ҳам 16 жамоа иштирокида икки босқичли мусобақадан давомида энг кучлилар аниқланди. Дастлаб ушбу жамоалар тўртта гуруҳга бўлиниб, доиравий тарзда учрашувлар ўтказишди. Бунда «Бектемир», «Шайхонтоҳур — XXI», «Студент ТДТУ» ва «Академия» командалари гуруҳ ғолиблари сифатида ярим финалга йўлланма олишди.

Ярим финал учрашувларида икки жамоанинг мусобақаларга яхшироқ тайёргарлик кўрганлиги ойдинлашди. Унда «Бектемир» «Студент ТДТУ»ни 3:0 ва 0:0, «Академия» эса «Шайхонтоҳур — XXI»ни 0:1 ва 5:0 ҳисобларида енгиб ҳал қилувчи беллашувга йўлланма олишди.

Илгари хабар берганимиздек, «Пахтакор» марказий стадионида «Академия» ва «Бектемир» жамоалари ўртасида шаҳар ҳокими Кубогининг финал баҳси бўлиб ўтди.

Учрашув «Академия»нинг шиддатли ҳужумлари билан бошланди. Дастлабки дақиқалардаёқ «Академия» ўйинчиси Денис Халиқулов 11 метрлик жарима тўпини аниқ бажара олмай, юз фоизлик имкониятни барбод этди. Шундай бўлса-да ушбу команданинг чап қанот ҳужумчиси Дилшод Нурохуновнинг катта тезликда рақиб жарима майдончасига ёриб ўтишлари «Бектемир» аъзоларини бир оз саросимага солиб қўйди. Ана шундай ҳужумларнинг бирида Дилшоднинг боши билан берган чиройли зарбаси тўп тўрга тушган ҳолда ҳисоб очилди. Қарши ҳужумларнинг бирида «Академия» ҳимоячиларининг қўпол ўйинганликлари сабабли белгиланган пенальтини Бурғандин Чобанов аниқ бажариб, ҳисобни тенглаштирди.

Дилшод Нурохунов дарвозанинг юқори бурчагига қайтариб бўлмайдиган зарба билан ўзининг иккинчи тўпини киритгач «Академия»нинг ғалаба қозониши деярли ойдинлашди. У финалда «хет-трик»ка ҳам эришиши мумкин эди, лекин дарвозабон билан яккамаякка чиқиб берган зарбаси устунга тегиб қайтди.

Учрашув охирида «Бектемир» футболчилари сурьатни оширишган бўлса-да, ҳисоб ўзгармади. Шу тариқа ҳал қилувчи ўйинда 2:1 ҳисобида ғалаба қозонган «Академия» командаси футболчилари Тошкент шаҳар ҳокими Кубогининг соҳиблари бўлишди. Бу муваффақият уларга пойтахт номидан Ўзбекистон Кубогида қатнашиш учун йўл очди.

Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Рустам Курбонов ғолибларга бош совринни топширди. Шунингдек, «Академия» ва «Бектемир» ўйинчилари қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди. Учрашувнинг энг яхши ўйинчилари ҳам махсус совғаларга сазовор бўлди.

(Ўз мухбиримиз)

СУРАТЛАРДА: финал баҳсидан лавҳа; «Академия» жамоаси — ҳоким кубоги соҳиби.

Тоҳир Ниғматуллин олган суратлар.

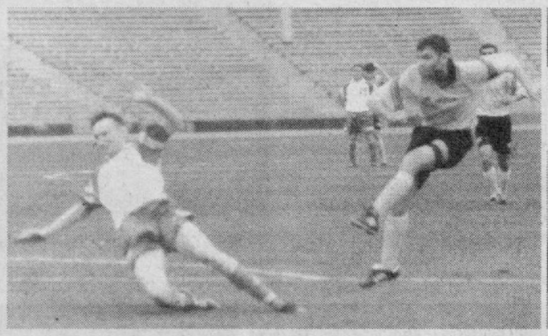

ИШ ҚИДИРАЁТГАН АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

Миробод туман ҳокимлиги ва меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий ҳимоя қилиш бўлими 2002 йил 23 май куни соат 9.00 дан 14.00 гача «Темирйўлчилар» маданият саройида банд бўлмаган аҳоли учун бўш иш ўринлар ва вакант лавозимлар ярмаркасини ўтказади.

Ярмаркада Тошкент шаҳар корхоналарида мавжуд бўлган барча тоифалар учун бўш иш ўринлар ва кўпгина мутахассисликлар бўйича қисқа муддатли ўқиш таклиф қилинади.

Меҳнат кодекси, иш ҳақлари ҳамда маҳаллалардаги нафақалар тайинланиши бўйича ҳуқуқшунос маслаҳатларини олишингиз мумкин.

Барча хизматларимиз бепул, ўқиш даврида стипендия тўланади.

Манзил: Миробод тумани,
Шимолий вокзал,
«Темирйўлчилар» маданият саройи.

Транспортлар:
Автобуслар: 2, 3, 16, 22, 25, 55, 81.
Трамвайлар: 1, 2, 5, 25.
Шимолий вокзал бекати.
Метронинг «Тошкент» бекати.

Маълумот учун телефонлар:
54-46-31, 55-86-38, 54-46-69.

...Кўз ёшларини тиёлмаётган қизини кўриб онанинг юраги орқага тортиб кетди. «Бирор фалокат юз берган бўлса-я?!» онанинг хаёли то қиздан тайинли бир гап олгунича минг бир кўчага кириб чиқди.
— Нима бўлди?
— Айтишга ҳам қўрқаман, ойи...
— Бу нима деганинг, мени қўрқитма, қизим, гапир.
— Анави, нима десам экан, бир бола мени қўрқитиб, тилла тақинчоқларимни олиб қўйди.
— Нега олиб қўйди, қаерда, қачон, гапир...

ҲУКМ ЎҚИЛДИ

Фирибгар жазосини олди

Эрта тонгда эринибгина кўзини очган Дониёр бугун кунимни қандай ўтказсам экан-а, деган минг бир режа билан узоқ ўйланиб ётди. Текин еб-ичишга ўрганган, ҳеч қаерда ишлашга бўйин бермай, бекорчиликдан кўнгли тусаган ишни қилиб ди.. Биринчи марта Валида 400000 сўмлик тақинчоқларини икки қўллаб топширган бўлса, кейинги сафар ҳар бирининг баҳоси 700000 сўмдан бўлган жами баҳоси 1.400000 сўмлик занжирни, шу қимматдаги билакузукларни ҳам талончига олиб чиқиб юрган бу йигитча бошига келган фикрдан кувониб кетдию кўчага отланди.

Қиш ойи бўлгани учун ҳам кўчаларда одамлар унчалик кўп эмас. Дониёр астагина У. Юсупов кўчасидаги «Кохота» автобуслар бекатига яқинлашди. У ёқ, бу ёқни кузатиб, бекатда бир ўзи турган кўхликкина, тилла тақинчоқлар таққан, ёш қизга кўзи тушди. Айни муддао, зудлик билан ҳаракат қилиш лозим. Дониёр машинада қизнинг ёнига келди-ю, пичоқ ўқталиб зўрлик билан уни машинага ўтқазди. Бу иш чиндан ҳам тез содир бўлди-ки, қизнинг қўрққанидан бир оғиз сўз айтишга ҳам тили айланмади.

Ўзганинг мулкини босқинчилик йўли билан ўзлаштириб олишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган Дониёр қизни Чилонзор туманидаги кўп қаватли уйларнинг бирига олиб борди. Нияти бузилган ушбу талончи қизни зўрлаб бир хонадонга олиб кирди ва номусига тажовуз қилмоқчи бўлди.

Нима бўлаётганига ақли етмай қалтираб турган Валида «Жон ака, менга тегманг, мен ахир ёш боламан-ку,» дея йиғлаб-ёлворди.

— Эвазига нима берасан? — деди Дониёр. Шунда Валида жон ҳолатда бўйнидаги занжирни, қўлидаги узугини ва қулоғидаги бир жуфт зиракларини ечиб берди. Осонгина шунча бойликка эришган қабих кимса «Буларни кейинроқ қайтариб бераман, шу кунларда менга жуда зарур бўлиб турган эди», деб қизни алдаб, яхши гапириб, ишонч кирибишга кириб қўйиб юборди.

Ҳаммаси мана шундан бошланди. Валидани ҳаловатни йўқолди. «Янги танишим тез-тез безовта қиладиган, номусига тажовуз этиши мумкинлиги билан қўрқитиб яна тилла тақинчоқлар, пул талаб қиладиган одат чиқарберишга мажбур бўлди. Энди Дониёр Валидани ишончига кириб олди, ширин гапларни сўзлаб ҳар-бўйларга бирга олиб боради, олаётган нарсаларини эрта-индин, албатта қайтариб бераман дея ёлғон ваъдаларни берадиган бўлди.

Бирон жойда фойдали меҳнат қилишга бўйин бермайдиган ушбу йигитга текин томоқлик жуда ёқиб қолди. Ҳолбуки, у бир йил олдин уйланган (уйланганда ҳам бўлғуси хотини М. Қирғизбоеванинг номусига тажовуз қилиш орқали уни олган эди). Зўрма-зўраки қурилган оиланинг турмуши яхши бўлиб кетмади, уруш-жанжал, тўполонлар кундалик ҳолга айланган, хотини уйига неча бор кетиб қолган эди. Вижданини ютган эр эса Валидадан олган занжирни хотинига олиб бориб, мана мен илаляпман, юр уйга кетайлик деб тақинчоқни унинг бўйнига тақиб қўйганди.

Таниш-билишчилик ўз йўлига, лекин бировнинг ҳақига хиёнат қилиш, меҳнат қилиб топган пул, мол-мулкига кўз олайтиришнинг албатта ўз жазоси бўлади.

Қизингнинг йиғлаб кўрқаписа айтган гаплари онанинг хушини бошидан учирди.

— Яхши танийсанми ўзи ўша Дониёрни, юр-чи, бир гаплашиб кўрайлик, — дея олди холос онаизор. Биргалашиб она-бола Дониёрнинг уйига боришди, бафуржа гаплашиб олдилар. Дониёр уларга ҳамма олган нарсаларни — жами қиймати 2.500.000 сўмлик тилла буюмларни қайтариб бераман деб тилхат ёзиб берди. Лекин нафси ҳаккалак отган йигит шунча чиқимни пулларини қаердан келаётганлигини, тилла тақинчоқларни сотиш борган пулларнинг қаерда қолишини унутди, катта бўлмай ёниб оламан эндиги Дониёр тўлмади. Ота-оналари ушбу ишни ...

Ота-она шундан кейин туман ички ишлар бошқармасига мурожаат қилишга мажбур бўлдилар. Иш судга ошди. «Қингир ишнинг қийиғи қирқ йилда ҳам чиқади» деган нақл бекорга айтилмаган. Судда иш ҳар томонлама ўрганиб чиқилди, қатор гувоҳларнинг кўрсатмалари тингланди. Жамиятимизга ёт бўлган иллат — текинтомоқлик, ўзганинг мулкига кўз олайтириш, зўрлик ишлатиб ёхуд шундай йўл билан қўрқитиб, кишиларга жуда кўп миқдорда зарар етказиб юрган кимсалар албатта бир кун қонун олдида жавоб беришлари муқаррар эканлиги яна бир карра ўз исботини топди.

Балоғатга етмаган ёшгина қизни алдаб, ишончига кириб, фирибгарлик йўли билан катта миқдордаги мулкини ўзлаштириб, ўз эҳтиёжи учун ишлатиб юборган, ҳеч қаерда ишламайдиган ҳар қанча мулкни ишга солиб ўзига ишониб юрган Дониёр Агзамовнинг эндиги пушаймонидан фойда йўқ. Шайхонтоҳур туман судида судья М. Мирзоҳидов раислигида бўлиб ўтган суд мажлисида у Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 168-моддаси 4-қисми «а» бандида кўрсатилган жиноятни содир этганликда айбланди ва ўн бир йилга озодликдан маҳрум этилди. Жазони қаттиқ тартибли колонияларда ўташи ва жабрланувчи Йўлдошева фойдасига икки миллион беш юз минг сўм ундириб берилиши ҳақида ҳукм ўқилди.

Қилмиш-қидирмиш. Айни навқирон ёшида, кучгайратга тўлган йигитнинг ҳеч қандай фойдали юмуш билан шуғулланмай, оиласи, ота-онасининг оғирини енгил қилиш ҳақида ўйламай саёқ юриши худди мана шундай якун топиши тайин эди. Энди Дониёр ўз қилмишлари ҳақида ҳар қанча афсус чекмасин кеч, жуда кеч, айни ёшлик даврининг яхши ва эзгу ишларни амалга оширадиган паллосида у совуқ панжара ортида тўрайди, қилмишлари учун жавоб беради.

Шу ўринда яна бир нарсани айтмоқчи эдикки, Оллоҳга шукр, тинч, обод ва озод юртда яшаяпмиз, турмушимиз фаровон, меҳнат қилиб бойлик орттириш ва унга тўла эгалик қилиш кафолатланган. Лекин ёш-ёш қизларимизга қатор тилла тақинчоқларни тақиб, ўта ҳашамдор кийимларни кийдириб кўчага чиқаришимиз шартмикан. Ахир ёшликнинг ўзи гўзал, унга ортиқча безу зийнатнинг, пардоз-андознинг кераги йўқ-ку. Юқоридаги ноҳуш ҳодисаларнинг содир бўлишига ўзимиз сабабчи бўлиб қолмайлик, ахир?!..

Мирзайўлдош ҲАМДАМОВ,
Шайхонтоҳур туман прокурорининг ўринбосари,
адлия маслаҳатчиси.
Шоира МУҲАМЕДОВА,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

«Тошкент универмаги» очиқ акциядорлик савдо ишлаб чиқариш жамиятининг Кузатув кенгаши 2002 йил 20 июнь соат 10.00 да Ўзбекистон шоҳкўчаси, 17-уйда жойлашган универмагнинг 4-қаватидаги «Маънавият ва Маърифат» хонасида акциядорларнинг йиллик умумий йиғилиши ўтказилишини хабар қилади.

КУН ТАРТИБИ:

1. «Тошкент универмаги» ОАСИЧЖ Низомига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида.

2. Бошқарувнинг «Тошкент универмаги» ОАСИЧЖнинг 2001 йилдаги молиявий хўжалик фаолияти тўғрисидаги ҳисоботини тасдиқлаш.

3. Балансни ҳамда 2001 йилдаги фойда ва зарар бўйича ҳисоботни тасдиқлаш.

4. Универмагнинг 2001 йилдаги молиявий фаолиятини текшириш натижалари бўйича тафтиш комиссиясининг хулосасини тасдиқлаш.

5. Аудиторнинг 2001 йил бўйича хулосасини тасдиқлаш.

6. АЖнинг 2001 йилдаги фойдасини тақсимлаш. Дивиденд миқдорини, уни тўлаш тартибини ва муддатини тасдиқлаш.

7. 2002 йил учун АЖнинг аудиторини тасдиқлаш.

8. 2002 йил учун АЖ бизнес-режасини тасдиқлаш.

Акциядорлар умумий йиғилишида иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлган акциядорларнинг рўйхати 2002 йил 6 май ҳолати бўйича тузилган. Умумий йиғилишга оид ахборот ва материаллар билан бинонинг 16-хонасида жойлашган Кузатув кенгашида ҳар куни (шанба ва якшанбадан ташқари) соат 10.00 дан 12.00 гача танишиш мумкин.

Акциядорларни рўйхатга олиш 2002 йил 20 июнь соат 9.00 да бошланади.

Акциядорларда уларнинг шахсларини тасдиқловчи ҳужжат, акциядор вакилида эса ишончнома бўлиши керак.

Кузатув кенгаши

ҚУТЛАЙМИЗ!

Қадрли акажоним Хотам ЁҚУБОВ! Қутлуғ 55 ёшингиз муборак бўлсин. Бахтимизга доимо омон бўлинг деб, укангиз ИСКАНДАР.

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Бош муҳаррир Акмал АКРОМОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 133-29-70; 133-28-95, 132-11-39. факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади.
Нашр кўрсаткичи — 563

Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. 8332 нусхада босилди. Қоғоз бичими А-2

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтамти»га — 133-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Газета Ўзбекистон Давлат матбуот қўмитасида 10-рақами билан рўйхатга олинган

Газета «Тошкент оқшоми»нинг компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Буюртма Г-410. Босмага топшириш вақти 12.00 Топширилди 14.15 1 2 3 4 5 6